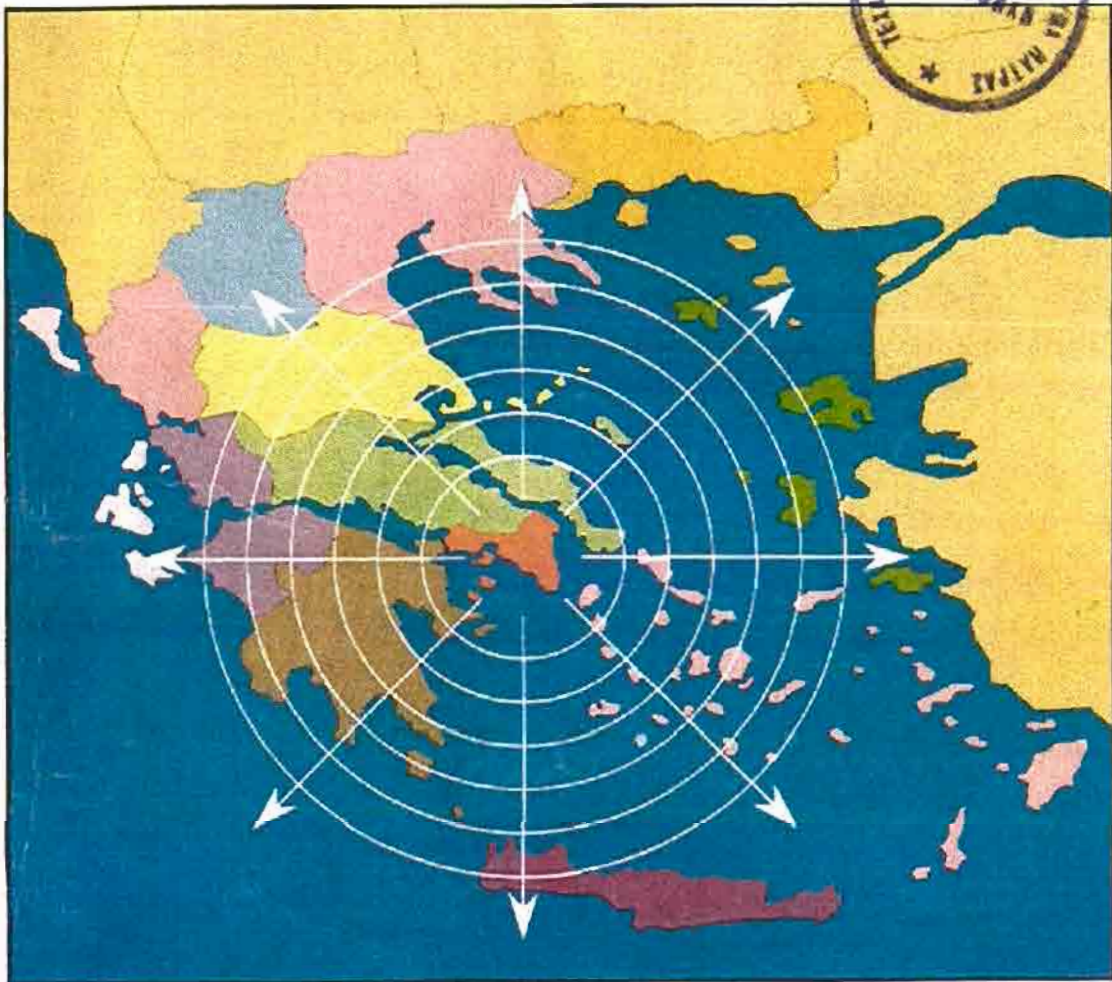

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

«Έρευνα, προβλήματα, κρίσεις, συμπεράσματα για
το πρόσφατο θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης β'
βαθμού (Οργανωτική δομή, αρμοδιότητες).
Έρευνα σε δύο νομούς».

Εισηγητής:

Αλκης Ν. Αναγνωστόπουλος

Σπουδάστριες:

Μαρκοπούλου Γαρυφαλλιά

Μάσσα Διονυσία

ΠΑΤΡΑ 1998

2712

στον γοργόν μας

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Αισθανόμαστε την υποχρέωση να εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες, σε όλους όσους μας βοήθησαν, μας συμπαραστάθηκαν και συνεργάστηκαν μαζί μας, προκειμένου να πραγματοποιηθεί αυτή η εργασία.

Αρχικά ευχαριστούμε τον υπεύθυνο καθηγητή κύριο Αναγνωστόπουλο Αλκιβιάδη για την υποστήριξη και συνεργασία του.

Στη συνέχεια θέλουμε να ευχαριστήσουμε το προσωπικό της βιβλιοθήκης του ΤΕΙ Πατρών, το προσωπικό που απασχολείται στη βιβλιοθήκη της ΕΕΤΑΑ, καθώς και τους υπαλλήλους στα γραφεία της ΕΝΑΕ στην Αθήνα.

Ευχαριστούμε από το Νομό Ηλείας τους: Κύριο Γιατρά - Αναπληρωτή Νομάρχη, τον κύριο Γιαννόπουλο Αθανάσιο - Νομαρχιακό Σύμβουλο, την κυρία Καραντζά Νίκη - γραμματέα του Αναπληρωτή Νομάρχη, τον κύριο Αντωνόπουλο Ανδρέα - πρόεδρο της Νομαρχιακής Επιτροπής παιδεία - Αθλητισμού - Πολιτισμού - Νεολαίας.

Τέλος ευχαριστούμε από τον νομό Κεφαλληνίας τους κύριο Γαλιατσάτο Θεόδωρο - πολιτικό μηχανικό, βοηθό Νομάρχη και τον κύριο Παπαδάτο Παναγή - Συνταξιούχο κοινοτικό υπάλληλο.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ν.Α.: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση

Ο.Τ.Α.: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Π.Δ.: Προεδρικό Διάταγμα

Ε.Ν.Α.Ε.: Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	1
ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	2
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	3
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	5
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	12
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	12
2.1. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΚΟΥΤΗ (1875-1890)	13
2.1.1 ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	14
2.1.2. ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	14
2.2 ΝΟΜΟΣ ΒΧΕ΄/1899 «ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ»	16
2.2.1 ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	17
2.2.2 ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	18
2.3. ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1923-1929)	19
2.3.1. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	19
2.3.2. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	20
2.3.3. ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	21
2.4. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1986-1993	22
2.4.1. ΝΟΜΟΣ 1622/1986 «ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ.»	22
2.4.1.1 ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ-ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ	23
2.4.1.2. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	23
2.4.1.3. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	24
2.4.1.4. ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	25
2.4.2. Ο ΝΟΜΟΣ 1878/1990 ΚΑΙ 1900/1990	25
2.5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	30

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Β' ΒΑΘΜΟΥ	30
3.1 ΣΥΣΤΑΣΗ - ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ- ΣΚΟΠΟΣ	31
3.2. ΣΧΕΣΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΡΩΤΟΥ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΑΘΜΟΥ	32
3.3. ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ν.Α.	33
3.4. ΟΡΓΑΝΑ ΤΩΝ Ν.Α.	34
3.4.1. ΤΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	34
3.4.2. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	37
3.4.3. Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ	39
3.5. ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	41
3.6. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	43
3.7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	47
Η Ν.Α. ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.	47
4.1. Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.	48
4.1.1. Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	48
4.1.2. Η ΓΑΛΛΙΑ	51
4.1.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	53
4.2. Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	56
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	58
1.1. ΕΡΕΥΝΑ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΗ ΣΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΙΑΣ	59
1.2. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗ ΝΟΜΑΡΧΗ Ν. ΗΛΕΙΑΣ	68
1.3. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ Κ. Θ. ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟ - ΒΟΗΘΟ ΝΟΜΑΡΧΗ ΣΤΟ Ν. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	80
1.4. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	90
1.5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	92
1.6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	95
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	98
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'	99
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β	107
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	110

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπός της μελέτης είναι η διερεύνηση του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης κατά τα τέσσερα πρώτα χρόνια λειτουργίας του. Πιο αναλυτικά:

Γίνεται μια προσπάθεια, ώστε να δοθεί στον αναγνώστη μια ξεκάθαρη εικόνα για το τι είναι Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, πως λειτουργεί, ποια είναι τα προβλήματά της και πως μπορεί να δοθεί λύση στα προβλήματα αυτά.

Για το σκοπό αυτό ακολουθήσαμε την εξής μέθοδο εργασίας :

Α. Πραγματοποιήσαμε έρευνα στο νομό Ηλείας και Κεφαλληνίας για να διαπιστώσουμε τις απόψεις των πολιτών ως προς τη σχέση τους με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκησης και το ρόλο αυτής.

Συγκεκριμένα εξετάζονται κατά σειρά:

α. Η ενημέρωση για το ρόλο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και η επαφή με τις υπηρεσίες της.

β. Οι απόψεις που διατυπώνονται για τις αρμοδιότητες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και τη σχέση της, με την κεντρική διοίκηση.

γ. Η αξιολόγηση της λειτουργίας του δεσμού και η ικανοποίηση απ' το εώς σήμερα έργο που είχε προσφέρει.

Β. Μελετήσαμε και παραθέτουμε γνώμες και απόψεις φορέων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο

δεσμός, και προτάσεις για καλύτερα αποτελέσματα δράσης και ουσιαστικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων που έχει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Γ. Παρουσιάζουμε μετά από επιλογή και μελέτη προγράμματα και έργα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης που πραγματοποιήθηκαν αυτή την τετραετία στους δυο νομούς .

Δ. Μελετήσαμε το παράδειγμα δύο Ευρωπαϊκών Χωρών (Γαλλίας, Γερμανίας) που διαθέτουν Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και το συγκρίναμε με το δικό μας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένα από τα μεγαλύτερα και βασικότερα προβλήματα του ελληνικού κράτους ήταν - και παραμένει σε μεγάλο βαθμό ως σήμερα - η διοίκησή του. Πρόβλημα που το ζούμε όλοι μας είτε ως μεμονωμένα άτομα είτε ως μέλη της κοινωνίας.

Όταν η Ελλάδα, όσον αφορά τα όριά της, σαν κράτος, ήταν μικρή σε έκταση, το συγκεντρωτικό σύστημα βάση του οποίου λειτουργούσε η Δημόσια διοίκηση, ίσως ήταν αποτελεσματικό. Το σύστημα όμως αυτό παύει να έχει θετικά αποτελέσματα απ' τη στιγμή που μιλάμε για επέκταση των ορίων του κράτους.

Κατά συνέπεια υπολειπομένησε μια αδύναμη και κατακερματισμένη πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση (Δήμοι, κοινότητες). Αδύναμη γιατί δεν είχε καμιά σχεδόν αρμοδιότητα και κατακερματισμένη γιατί ακόμα μέχρι και σήμερα είχαμε συνολικά περίπου 6.000 κοινότητες, οι περισσότερες με πληθυσμό που δεν υπερβαίνει τους 500 κατοίκους.

Οι περιπέτειες της χώρας μας, έως πρόσφατα δεν επέτρεψαν μια ουσιαστική διοικητική μεταρρύθμιση. Χρειάστηκε να μεσολαβήσει ένα μεγάλο διάστημα πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων για να αρχίσει να δυναμώνει το αίτημα του εκδημοκρατισμού και της αποκέντρωσης.

Άλλωστε η σημερινή παγκόσμια κοινωνία χαρακτηρίζεται από μια ραγδαία εξελισσόμενη τεχνολογία που ευνοεί τα μεγάλα μεγέθη και κάνει εντονότερο το δημοκρατικό έλλειμμα και την ανάγκη του πολίτη - δημότη να ορίζει ο ίδιος «τα του οίκου του».

Στις αρχές της δεκαετίας του '80 ξεκινούν τα πρώτα βήματα αποκέντρωσης και αφύπνισης της Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού. Μέσα σε μερικά χρόνια κατοχυρώνεται η διοικητική και κοινωνική της αυτοτέλεια, αυξάνονται οι πόροι και οι αρμοδιότητές της και βελτιώνεται το δεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της, έτσι ώστε σήμερα πια έχει αρχίσει να καταξιώνεται στη συνείδηση του λαού.

Την ίδια δεκαετία δεσμοδετούνται οι περιφέρειες, τα Νομαρχιακά Συμβούλια, ο Δημοκρατικός προγραμματισμός ως όργανα και μέσα προγραμματισμού τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

Στις εκλογές του 1994 ο λαός γήφισε για τους εκπροσώπους του στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ελπίζοντας στο περιορισμό του συγκεντρωτικού κράτους, χωρίς όμως να είναι ενημερωμένος για τις δυνατότητες και το ρόλο του δεσμού αυτού από τον τύπο, αλλά κυρίως μέσω της προσωπικής τους εμπειρίας, γνωρίζοντας μόνο τα προβλήματα και τις δυσλειτουργίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ

Επιτακτική ανάγκη της χώρας μας σύμφωνα με τις εξελίξεις της τελευταίας δεκαετίας στον Ευρωπαϊκό χώρο είναι να αναμορφώσουμε και να εκσυγχρονίσουμε τη Δημόσια Διοίκηση. Έτσι θα μπορέσουμε να συμπορευτούμε με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να προσφέρουμε τόσο σ' εμάς όσο και στις επόμενες γενιές μας, μια Ελλάδα που να μπορεί να σταθεί ανταγωνιστικά στο νέο διεθνοποιημένο περιβάλλον που δημιουργείται.

Μόνο μια ισχυροποιημένη αυτοδιοίκηση που έχει κατακτήσει υψηλό βαθμό πολιτικής-διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας, θα μπορέσει να εκμεταλλευτεί τις δυνατότητες χρηματοδότησης των κοινοτικών προγραμμάτων που επικεντρώνεται όλο και περισσότερο στην ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας. Αυτή η ισχυροποιημένη αυτοδιοίκηση είναι που θα μπορέσει να αναδειχθεί σε θεσματοφύλακα της ποικιλομορφίας και της ιδιαιτερότητας κάθε τόπου, συμμετέχοντας στην προσπάθεια που κάνει ολόκληρη η Ευρωπαϊκή Αυτοδιοίκηση για ενδυνάμωση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης όλων των βαθμών.

Η καθιέρωση του δεύτερου βαθμού τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί ένα μεγάλο βήμα προς τα εμπρός. Ένα βήμα μεταρρύθμισης και αλλαγής του συστήματος της διοίκησης και αυτοδιοίκησης, της αναπτυξιακής οργάνωσης της χώρας, αλλά και της δημόσιας και κοινωνικής ζωής του τόπου:

• Αποτελεί τη βάση για τη νέα οργάνωση του κράτους, για την ορθολογική κατανομή των αρμοδιοτήτων στα διάφορα επίπεδα και για την περιφερειακή διάρθρωση της διοικητικής - αναπτυξιακής λειτουργίας.

• Δημιουργεί ένα σύγχρονο πλαίσιο αποκεντρωμένης λειτουργίας, καθιερώνοντας νέες μορφές αποτελεσματικής άσκησης των αρμοδιοτήτων της αυτοδιοίκησης.

• Η λειτουργία του δεύτερου βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης αλλάζει ριζικά τις καθιερωμένες μορφές άσκησης πολιτικής στο επίπεδο του νομού, αξιοποιεί τη δυναμική της τοπικής κοινωνίας και αναβαθμίζει το ρόλο και τις δυνατότητές της.

Τα αιρετά Νομαρχιακά Συμβούλια και ο αιρετός Νομάρχης, δεν αποτελούν μόνο έκφραση της δημοκρατίας, λαϊκής συμμετοχής και κυριαρχίας, αλλά ένα επαναστατικό βήμα ευθύνης και αναβάθμισης της τοπικής εξουσίας, που θα αλλάξει τις απαρχαιωμένες δομές και θα συμβάλλει αποφασιστικά στη μεγάλη προσπάθεια που γίνεται για την ανάπτυξη της χώρας μας, στο πλαίσιο της Ενωμένης Ευρώπης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

2.1. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗ (1875-1890)

Το όνομα του Χαρίλαου Τρικούπη συνδέεται με την πρώτη θέσπιση και εφαρμογή του δεσμού της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης στη χώρα μας.

Ο Χαρίλαος Τρικούπης είχε αντιληφθεί το στρατηγικό ρόλο που θα μπορούσε να διαδραματίσει ένα αιρετό σώμα σε επίπεδο νομαρχίας προικισμένο με αποφασιστικές αρμοδιότητες. Υπέβαλε λοιπόν το 1875 στη βουλή σχέδιο νόμου «Περί Νομαρχιακής Επιτροπής» που δεν συζητήθηκε τελικά. Υπήρξε όμως η πρώτη συγκροτημένη νομοθετική πρόταση για τη θέσπιση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Μετά τον εκλογικό του θρίαμβο την 4^η Ιανουαρίου 1887, προχώρησε στο δεύτερο βήμα με το νόμο ΑΦΝ5/1887 «Περί Νομαρχιακών Συμβουλίων».

Σύμφωνα με το νόμο αυτό, οι αρμοδιότητες των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων ήταν κυρίως εποπτικές και γνωμοδοτικές και όχι αποφασιστικές. Περιορίζονταν στην επιτήρηση (υπό την εποπτεία του Νομάρχη) της διοίκησης των πρωτοβάθμιων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης των πρωτοβάθμιων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμων), της εκπαίδευσης στα δημοτικά και δημόσια σχολεία, της εκτέλεσης των λιμενικών έργων, των έργων δημοτικής και δημόσιας συγκοινωνίας. Παράλληλα αναγνωριζόταν υπέρ του νομάρχη ορισμένες εκτελεστικές αρμοδιότητες των οργάνων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Όσον αφορά τα οικονομικά του δεσμού, ο νόμος αυτός δεν φρόντισε να εξοπλίσει τα Νομαρχιακά Συμβούλια με δικούς του πόρους. Έτσι τα έξοδά τους καλύπτονταν από τους πόρους των δήμων και των λιμενικών ταμείων.

2.1.1 ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Τα όργανα διοίκησης ήταν:

1) Το Νομαρχιακό Συμβούλιο που ήταν το ανώτατο αποφασιστικό όργανο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης εκλεγμένο ανά τετραετία, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου για την εκλογή βουλευτών.

2) Η Νομαρχιακή επιτροπή η οποία εξέλεγε από τα μέλη της τον πρόεδρο της και το γραμματέα και εκτελούσε κατά την απουσία του Νομαρχιακού Συμβουλίου όλα τα καθήκοντα που είχαν ανατεθεί σ' αυτό.

2.1.2. ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ο Νομάρχης ως ανώτατο όργανο της κρατικής διοίκησης στο νόμο ασκούσε την κρατική εποπτεία. Είχε ελεύθερη είσοδο στις συνεδριάσεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου και μπορούσε να εκφράσει τη γνώμη του στα θέματα της συνεδρίασης.

Ο βασιλιάς, ύστερα από πρόταση του υπουργικού συμβουλίου μπορούσε να διαλύσει το Νομαρχιακό συμβούλιο, εάν αυτό δεν είχε συνέλθει επί 15 ημέρες από την ορισθείσα ημερομηνία προς την έναρξη

της συνόδου ή δεν συνεδρίαζε κατόπιν επί 10 ημέρες, καθώς επίσης και για λόγους υπέρβασης καθηκόντων.

Αντίστροφα, οι Νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις είχαν ορισμένες δικαιοδοσίες έναντι των δημοσίων αρχών και τη δυνατότητα να διατυπώνουν προτάσεις και να εκφέρουν γνώμη για τα ζητήματα του νομού, των διοικητικών και δικαστικών αρχών και των υπουργείων, κατά την αρμοδιότητα τους για την επανόρθωση κάθε αδικήματος.

Τέλος, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούσαν να υποβάλλουν στο Νομάρχη και τους αρμοδίους υπουργούς πληροφορίες για κάθε ενέργεια των δημοτικών αρχών που κατά τη γνώμη τους είναι αντίθετες με το νόμο.

Ο νόμος αυτός καταργήθηκε απ' το Δεληγιάννη.

2.2 ΝΟΜΟΣ ΒΧΕ΄/1899 «ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ»

Το 1899 κατατίθεται και υψίζεται ο νόμος ΒΧΕ/8-7-1899, «ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ. Με το νομοθέτημα αυτό βελτιώνεται το σύστημα για την αυτοδιοίκηση του νομού με τα Νομαρχιακά Συμβούλια του 1887.

Σύμφωνα μ' αυτόν ο νομός αποτελούσε νομικό πρόσωπο.

Οι αρμοδιότητες που αναγνώριζε υπέρ της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης ήταν όχι μόνο εποπτικές και γνωμοδοτικές αλλά και ουσιαστικές.

Κατ' αρχήν αναγνωριζόταν στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις η αρμοδιότητα να αποφαινόνται για κάθε υπόθεση που αφορούσε το νομό. Ακόμη προβλεπόταν ότι και για τις υποθέσεις που δεν αναγνωριζόταν αρμοδιότητα στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις αν αυτές αφορούσαν σε γενικά αντικείμενα της διοίκησης, ο νομάρχης όφειλε πριν από κάθε απόφασή του, να ζητήσει τη γνώμη του Νομαρχιακού Συμβουλίου.

Πέρα απ' τη γενική αυτή αρμοδιότητα για τις υποθέσεις του νομού αναγνωριζόταν ειδικότερα αρμοδιότητα στους τομείς κοινωνικής προστασίας και βοήθειας, οδοποιίας και λιμενικών έργων, γεωργίας, πτηνοτροφίας και δασών, παιδείας, πολιτιστικά και εποπτείας στη λειτουργία των πρωτοβάθμιων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμων).

Οι πηγές χρηματοδότησης των παραπάνω δραστηριοτήτων καθορίζονταν στα άρθρα 119 επ. του νόμου ΒΧΕ. Σύμφωνα μ' αυτά, τα Νομαρχιακά Συμβούλια θα μπορούσαν να επιβάλλουν πρόσθετους τοπικούς φόρους.

2.2.1 ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Τα όργανα διοίκησης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ήταν :

1) Το Νομαρχιακό Συμβούλιο το οποίο ήταν το ανώτατο αποφασιστικό όργανο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, εκλεγόμενο ανά τετραετία, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου για την εκλογή βουλευτών την ίδια μέρα των δημοτικών εκλογών.

Το άρθρο 8 του νόμου ΒΧΕ καθόριζε ότι εκλόγιμοι ήταν - για τη θέση του Νομαρχιακού Συμβούλου - όσοι είχαν ακίνητη περιουσία αξίας 15.000 ή ετήσιο εισόδημα 1500 δραχμών.

2) Η Νομαρχιακή επιτροπή που είχε τη φροντίδα για την εκτέλεση των αποφάσεων του Νομαρχιακού Συμβουλίου και ασκούσε κατά την απουσία του, τα καθήκοντα που είχαν ανατεθεί σ' αυτό.

3) Ο Νομάρχης ο οποίος ήταν το ανώτατο στο νομό όργανο της κρατικής διοίκησης και ταυτόχρονα και ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Ασκούσε την εποπτεία του κράτους στο αυτοδιοικούμενο νομικό πρόσωπο του νομού. Είχε ελεύθερη είσοδο στις συνεδριάσεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου

και της Νομαρχιακής Επιτροπής, μπορούσε να ζητήσει τη συζήτηση θεμάτων και να λάβει το λόγο όταν το ζητούσε, είτε για να ανακοινώσει πληροφορίες που του είχαν ζητηθεί απ' το Νομαρχιακό Συμβούλιο ή τη Νομαρχιακή Επιτροπή, είτε για να εκφράσει τη γνώμη του στο θέμα της συνεδρίασεως, χωρίς δικαίωμα να μετέχει στην ψηφοφορία κατά τη λήψη των αποφάσεων.

2.2.2 ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι σχέσεις μεταξύ της κρατικής διοίκησης και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης διακρίνονται σε σχέσεις εποπτείας και σχέσεις συνεργασίας.

Ο νόμος αυτός δεν εφαρμόστηκε, γιατί η εφαρμογή του είχε εξαρτηθεί απ' την έκδοση βασιλικού διατάγματος που δεν εκδόθηκε ποτέ.

2.3. ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1923-1929)

ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 9/10-5-23 «ΠΕΡΙ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ».

Με το νομοθετικό διάταγμα 9/10-5-23 «περί διοικήσεως των νόμων» ο νόμος αναγορευόταν ρητά σε «νομικό πρόσωπο προς αυτοδιοίκησιν» με όργανα το Νομαρχιακό Συμβούλιο, τη Νομαρχιακή Επιτροπή και το Νομάρχη.

2.3.1. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Οι αρμοδιότητες που το νομοθέτημα του 1923 αναγνώριζε στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ήταν κατεξοχήν αποφασιστικού χαρακτήρα, καθιερώνοντας έτσι, την πραγματική αυτοδιοίκηση στο επίπεδο του νομού. Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις είχαν αρμοδιότητα στους τομείς: συγκοινωνίας, δημόσιας υγείας, δημόσιας αντίληψης, εκπαίδευσης, γεωργίας και κτηνοτροφίας, εποπτείας στη λειτουργία των διοικητικών και αστυνομικών υπηρεσιών του κράτους στο νομό καθώς και των δημοτικών και κοινοτικών υπηρεσιών, η δημιουργία πόρων για την εκπλήρωση των σκοπών τους και η διοίκηση της περιουσίας του νομού.

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις θα μπορούσαν να επιβάλλουν φόρους και εισφορές καθώς και να εισπράττουν ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα. Το σημαντικότερο έσοδο θα ήταν οι άμεσοι νομαρχιακοί

φόροι που θα επιβάλλονταν ως πρόσθετοι σε μια σειρά από δημόσιους φόρους.

2.3.2. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Όπως αναφέραμε πιο πάνω τα όργανα της διοίκησης είναι:

1) Το Νομαρχιακό Συμβούλιο που ήταν το ανώτατο αποφασιστικό όργανο του νομού εκλεγμένο ανά τετραετία, από τους εκλογείς του νόμου που ήταν γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των δήμων και κοινοτήτων.

2) Η Νομαρχιακή Επιτροπή συγκροτούνταν από τα μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου, τα οποία εκλέγονταν από αυτό για ολόκληρη την περίοδο κατά την πρώτη συνεδρίαση της πρώτης τακτικής συνόδου της περιόδου αποτελούμενης από έξι μέχρι δώδεκα μέλη, ανάλογα με τον αριθμό των μελών του νομαρχιακού συμβουλίου καθώς και αναπληρωματικά μέλη τρία μέχρι έξι.

Η Νομαρχιακή επιτροπή είχε την ευθύνη προπαρασκευής των αποφάσεων της αρμοδιότητας του Νομαρχιακού Συμβουλίου επόπτευε για την εκτέλεση από τον Νομάρχη των αποφάσεων του Νομαρχιακού Συμβουλίου, ασκώντας την καθημερινή διοίκηση του νομού, και επιπλέον ασκούσε αυτοτελώς σημαντικό αριθμό αρμοδιοτήτων διοικητικού, οικονομικού και διαχειριστικού χαρακτήρα.

3) Ο Νομάρχης που εκπροσωπούσε το νομικό πρόσωπο του νομού, εκτελούσε τις αποφάσεις του νομαρχιακού συμβουλίου και της

Νομαρχιακής Επιτροπής, συνέτασσε το σχέδιο του προϋπολογισμού του νομού, και εξέδιδε τα εντάλματα για την πληρωμή των δαπανών του νομού.

2.3.3. ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι σχέσεις μεταξύ των οργάνων της κρατικής διοίκησης και των οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης μπορούν να χαρακτηρισθούν μόνο ως σχέσεις συνεργασίας. Ο Νομάρχης ως όργανο διοίκησης είχε αρμοδιότητα άσκησης της κρατικής εποπτείας στο νομικό πρόσωπο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Δεν είχε όμως δικαίωμα ελέγχου των πράξεων της αυτοδιοίκησης του νομού, ούτε ως προς την νομιμότητα ούτε ως προς τη σκοπιμότητα τους.

2.4. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1986-1993

2.4.1. ΝΟΜΟΣ 1622/1986 «ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ.»

Το άρθρο 102 του Συντάγματος ορίζει ότι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, των οποίων πρώτη βαθμίδα αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες. Οι λοιπές βαθμίδες ορίζονται με νόμο.

Τον Ιούλιο του 1986 με τον νόμο 1622/1986 «Τοπική Αυτοδιοίκηση-Περιφερειακή ανάπτυξη και Δημοκρατικός Προγραμματισμός» ιδρύθηκε Δεύτερος Βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης ο οποίος δεν λειτούργησε γιατί ο χρόνος έναρξης της λειτουργίας του θα καθοριζόταν με προεδρικό Διάταγμα.

Σκοπός των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δευτέρου βαθμού, είναι η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειας τους με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στη διοίκηση των υποθέσεων νομαρχιακού ενδιαφέροντος.

Στους λόγους που επέβαλαν την ίδρυση ενός δεύτερου ευρύτερου επιπέδου τοπικής αυτοδιοίκησης, περιλαμβάνονται η αναγκαιότητα για μεγαλύτερη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης στο γενικότερο πολιτικό και αναπτυξιακό γίγνεσθαι, στη διευκόλυνση του άμεσου κοινωνικού ελέγχου και στην αμεσότερη εξυπηρέτηση του πολίτη.

2.4.1.1 ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ-ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Οι οργανισμοί τοπικής Αυτοδιοίκησης Δευτέρου Βαθμού - Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις - είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.

Ο νομός είναι το επίπεδο της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Η εδαφική περιφέρεια κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης είναι αντίστοιχη με την εδαφική περιφέρεια του νομού. Η ισχυρή ταυτότητα στη συνείδηση των κατοίκων κάθε περιοχής των σημερινών νομών ως ανθρωπογεωγραφικών και οικονομικών ενοτήτων, αποτελούν τους κυριότερους λόγους της επιλογής του νομού ως του εδαφικού χώρου της Δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

2.4.1.2. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις περιέχονται αρμοδιότητες του Νομάρχη ή άλλων οργάνων της κρατικής διοίκησης που εντάσσονται στους τομείς δημοκρατικού προγραμματισμού, κοινωνικής πρόνοιας, υγείας, συγκοινωνιών, πολιτισμού, περιβάλλοντος, πολεοδομίας, γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας και δασών, εργασία, βιομηχανίας, εμπορίου, παιδείας, αθλητισμού, τουρισμού, λαϊκής επιμόρφωσης και νέας γενιάς.

Οι αρμοδιότητες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων δεν δίγουν καμία από τις αρμοδιότητες των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού. Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις δεν ασκούν εποπτεία στους δήμους και στις κοινότητες. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Δευτέρου και Πρώτου βαθμού αποτελούν ανεξάρτητες βαθμίδες τοπικής αυτοδιοίκησης. Μεταξύ των δυο αυτών βαθμίδων δεν υπάρχει ιεραρχική σχέση.

Οι αποφάσεις των οργανωτών των Ν.Α. εκτελούνται με τη συνδρομή των νομαρχιακών υπηρεσιών της κρατικής διοίκησης και επικουρικά με τη βοήθεια αποσπασμένων υπαλλήλων του δημοσίου τομέα.

Ο Νόμος δεν καθόρισε με σαφήνεια τους πόρους χρηματοδότησης και ιδιαίτερα τους ίδιους πόρους.

2.4.1.3. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Τα όργανα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων είναι :

1) Το Νομαρχιακό Συμβούλιο που είναι το αποφασιστικό όργανο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

2) Η Νομαρχιακή Επιτροπή που είναι υποβοηθητικό όργανο του Νομαρχιακού Συμβουλίου ως κύριες αρμοδιότητες έχει την προετοιμασία των υποθέσεων πριν εισαχθούν για συζήτηση στο Νομαρχιακό Συμβούλιο και την παρακολούθηση της εκτέλεσης των αποφάσεων των οργάνων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων από τις Νομαρχιακές υπηρεσίες.

3) Ο πρόεδρος του Νομαρχιακού Συμβουλίου που είναι το εκτελεστικό όργανο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και έχει την ευθύνη διοίκησης και λειτουργίας των υπηρεσιών της.

2.4.1.4. ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι σχέσεις μεταξύ της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και της κρατικής διοίκησης μπορούν να διακριθούν σε σχέσεις συνεργασίας.

Η εποπτεία της κρατικής διοίκησης στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση εκδηλώνεται τόσο με το δικαίωμα των οργάνων της κρατικής διοίκησης να ελέγχουν τις πράξεις-αποφάσεις των οργάνων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων όσο και με το δικαίωμα να επιβάλλουν κυρώσεις στα αιρετά αυτά όργανα.

Σε ότι αφορά τον έλεγχο των πράξεων-αποφάσεων των οργάνων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων αυτός είναι έλεγχος αποκλειστικά και μόνο νομιμότητας.

2.4.2. Ο ΝΟΜΟΣ 1878/1990 ΚΑΙ 1900/1990

Ο Νόμος 1878/1990 συγκεκριμενοποίησε ακόμη τις διατάξεις του νόμου 1622/1986 καθορίζοντας περισσότερες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις για κάθε νομό. Επίσης τροποποιήθηκαν οι διατάξεις για τη σύνθεση των Νομαρχιακών Συμβουλίων έτσι ώστε να αποκλείεται η συμμετοχή εκπροσώπων της κρατικής διοικήσεως. Αλλά το σημαντικότερο είναι ότι καθορίστηκε ημερομηνία εκλογών και κατ' επέκταση το χρονικό σημείο έναρξης λειτουργίας των οργάνων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Β΄ βαθμού.

Όμως με το νόμο 1900/1990 αναστέλλεται η εφαρμογή των διατάξεων, για την ανάδειξη αιρετών αντιπροσώπων της Δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

2.5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

- Η ανάγκη για εξάλειψη των πελατειακών κυκλωμάτων, για αρτιότερη επίβλεψη της τοπικής διοίκησης και καλύτερης αξιοποίησης της τοπικής φοροδοτικής ικανότητας οδήγησαν το Χ. Τρικούπη στη θέσπιση του νόμου ΑΦΝ5 του 1887.

Με το νόμο αυτό καθιερώθηκε ο δεσμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης που όμως είχε ελάχιστες αρμοδιότητες, ανεπαρκείς οικονομικούς πόρους, ελλείψεις και ατέλειες. Παρατηρούμε ότι οι αρμοδιότητες που δόθηκαν στα Νομαρχιακά Συμβούλια είχαν εποπτικό και ελεγκτικό χαρακτήρα και όχι αποφασιστικό.

Επίσης η χρηματοδότηση του νέου δεσμού στηρίχθηκε στην αφαίμαξη των δήμων ενώ θα έπρεπε οι πόροι να αντληθούν μέσω τοπικής φορολογίας σε νομαρχιακό επίπεδο. Αυτό όμως ήταν αδύνατο αφού η τοπική φοροδοτική ικανότητα ήταν χαμηλή και ανεπαρκής ιδιαίτερα σε φτωχές ορεινές περιοχές.

Επιπλέον η χρηματοδότηση από το ίδιο το κράτος ήταν αδύναμη αφού μαστίζονταν από χρόνια δημοσιονομική κρίση και κατέφευγε στον εξωτερικό δανεισμό προκειμένου να εκπληρώσει τις στοιχειώδεις υποχρεώσεις του.

- Ο Νόμος ΒΧΕ΄ του 1899 καθιέρωνε σύστημα νομαρχιακής αυτοδιοίκησης λεπτομερές και ολοκληρωμένο με σημαντικές

αρμοδιότητες και καθόριζε με σαφήνεια τις σχέσεις κράτους και αυτοδιοίκησης.

Παρόλα αυτά οι εκλογικές διατάξεις που καθόριζαν ιδιαίτερα προσόντα εκλογιμότητας για τη θέση του Νομαρχιακού Συμβούλου, ήταν αντισυνταγματικές αφού αναιρούσαν την ισότητα των πολιτών, που είναι βασική αρχή της λαϊκής κυριαρχία.

Επίσης η εξασφάλιση των πόρων για την κάλυψη των αναγκών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στηριζόταν σε πρόσθετους τοπικούς φόρους προς όφελος των εύπορων «αιρετών».

Οι λανθασμένες αυτές επιλογές στάθηκαν μοιραίες για το δεσμό αυτό.

- Παρατηρούμε ότι το νομοθετικό διάταγμα 9/10.5.1923 περί διοικήσεως των νομών διακρίνονταν για την προοδευτικότητα και την τολμηρότητα του. Καθιέρωνε ένα σύστημα πραγματικής αυτοδιοίκησης στο επίπεδο του νομού με σημαντικές αρμοδιότητες, επαρκείς οικονομικούς πόρους και πλήρη ελευθερία διοίκησης. Δυστυχώς η πολιτική αναταραχή και η κυβερνητική αστάθεια που επικρατούσε μετά την έκδοση του διατάγματος της 9 Μαΐου 1923 εμπόδισαν την ενεργοποίηση του.
- Μειονέκτημα του δεσμού ήταν ότι αντί να προβλέγει για την ενός μέρους επιβολή των ήδη υφιστάμενων κρατικών εσόδων στις νομαρχίες επέβαλλε πρόσθετους φόρους. Έτσι η ενεργοποίηση του

θα προκαλούσε την σφοδρή αντίδραση των φορολογουμένων και θα τίναζε στα ύψη τις τιμές πολλών αγαθών και υπηρεσιών.

- Ο Νόμος 1622 του 1986 παρουσίαζε ατέλειες. Οι αρμοδιότητες της Ν.Α. ήταν ασαφείς και η χρηματοδότηση αβέβαια αφού δεν είχαν καθορισθεί με σαφήνεια οι πόροι χρηματοδότησης. Ακόμη πιο προβληματικές ήταν και οι ρυθμίσεις για το υπαλληλικό προσωπικό των Ν.Δ. αφού ο νόμος εμπόδιζε την δημιουργία ενός ιδιαίτερου υπηρεσιακού μηχανισμού της Ν.Α. Παρατηρούμε την πρόθεση του νομοθέτη να εμποδίζει την ανάπτυξη της διοικητικής αυτοτέλειας της Ν.Α. αφού το κράτος παρακρατεί τους πόρους, τις αρμοδιότητες και τον υπηρεσιακό μηχανισμό του.

Τέλος, ο απόλυτος διαχωρισμός των δυο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης φαίνεται ανέφικτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Β' ΒΑΘΜΟΥ

3.1 ΣΥΣΤΑΣΗ - ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ- ΣΚΟΠΟΣ

Οι διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 2218/94 θέτουν τρεις θεμελιακούς κανόνες. Πρώτον ότι ως δεύτερος βαθμός Τ.Α. συνιστώνται οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις (Ν.Α.) Δεύτερον οι Ν.Α. είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Τρίτον έχουν προορισμό την οικονομική κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειάς τους.

3.2. ΣΧΕΣΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΡΩΤΟΥ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΑΘΜΟΥ

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 2218/94 οι Ν.Α. δεν ασκούν εποπτεία στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας (Ο.Τ.Α.) και δεν δίδουν τις αρμοδιότητες τους. Καθώς επίσης δεν υφίσταται ιεραρχική σχέση μεταξύ των δυο βαθμίδων τοπικής αυτοδιοίκησης.

3.3. ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ν.Α.

Το άρθρο 8 του Π.Δ. 30/96 ορίζει ότι η διοίκηση των τοπικών υποδέσεων νομαρχιακού επιπέδου ανήκει στην Ν.Α. . Στις Ν.Α. περιέρχονται όλες οι σχετικές αρμοδιότητες των Νομαρχών και των νομαρχιακών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες σε θέματα δημόσιας περιουσίας και τις αρμοδιότητες:

α) Των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας, Εξωτερικών, Οικονομικών και Δικαιοσύνης.

β) Της εποπτείας των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού του Υπουργείου Εσωτερικών.

γ) Της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας.

δ) Των Συνοριακών Σταθμών Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου (Σ.Υ.Κ.Ε.) του Υπουργείου Γεωργίας.

3.4. ΟΡΓΑΝΑ ΤΩΝ Ν.Α.

Όργανα των Ν.Α. είναι το νομαρχιακό συμβούλιο (ΝΣ), οι νομαρχιακές επιτροπές (Ν.Ε.) και ο Νομάρχης. Πιο συγκεκριμένα:

3.4.1. ΤΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

1. Ο αριθμός των μελών κάθε Ν.Σ. προσδιορίζεται με βάση τον πραγματικό πληθυσμό της Ν.Α. όπως αυτός προκύπτει από την τελευταία απογραφή.
2. Η θητεία των μελών του Ν.Σ. είναι τετραετής.

Αρμοδιότητες του νομαρχιακού συμβουλίου.

1. Το νομαρχιακό συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες της Ν.Α. εκτός από αυτές που ανήκουν στο Νομάρχη ή στις νομαρχιακές επιτροπές.

Το νομαρχιακό συμβούλιο είναι αρμόδιο για:

- α) Τον κανονισμό των εργασιών του, τον κανονισμό των εργασιών των νομαρχιακών επιτροπών και τον οργανισμό των υπηρεσιών της Ν.Α.
- β) Την εφαρμογή της διαδικασίας του δημοκρατικού προγραμματισμού.
- γ) Τον προϋπολογισμό και απολογισμό της Ν.Α. και των νομικών προσώπων της Ν.Α.

δ) Την επιβολή φόρων, τελών, εισφορών και δικαιωμάτων.

ε) Την απαλλοτρίωση ακινήτων.

στ) Την εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων, καθώς και τη σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων.

ζ) Την παραχώρηση της χρήσης και την εκμίσθωση κινητών και ακινήτων.

η) Την αγορά και μίσθωση κινητών και ακινήτων.

θ) Την σύναψη δανείων και την αποδοχή δωρεών, κληρονομιών, κληροδοσιών.

ι) Το πρόγραμμα των εκτελεστικών έργων και προμηθειών.

ια) Την προστασία και αξιοποίηση περιοχών.

ιβ) Την μελέτη, την κατασκευή και τη συντήρηση έργων.

ιγ) Την ίδρυση κέντρων παροχής πολιτιστικών και κοινωνικών υπηρεσιών.

ιδ) Την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών και της εκτέλεσης εργασιών ή προγραμμάτων.

ιε) Την ίδρυση νομικών προσώπων και επιχειρήσεων ή τη συμμετοχή σε επιχειρήσεις.

ιστ) Την συγκρότηση των συλλογικών οργάνων.

ιζ) Του ορισμού του αριθμού των νομαρχιακών επιτροπών.

- ιδ) Την εκλογή των μελών των νομαρχιακών επιτροπών.
- κ) Την ανάκληση των προέδρων των Ν.Ε.
- κα) Την εξόφληση χρεών προς τη Ν.Α. σε δόσεις.
- κβ) Την έντονη κατάθεση των εσόδων της Ν.Α.
- κγ) Την σύσταση πάγιας προκαταβολής.
- κδ) Την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής
- κε) Την πληρωμή των κενών οργανικών θέσεων προσωπικού της Ν.Α.

2. Το νομαρχιακό συμβούλιο μπορεί με απόφαση του να μεταβιβάζει αρμοδιότητες του, εκτός από αυτές των περιπτώσεων α-ε', ι, ιγ, ιε - κβ' και κε' στις νομαρχιακές επιτροπές ή στο Νομάρχη.

3. Το νομαρχιακό συμβούλιο εκδίδει κανονιστικές αποφάσεις για τα θέματα που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες, οι οποίες σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 9 ανήκουν ή μεταβιβάζονται στη Ν.Α. Παράβαση των αποφάσεων αυτών τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο 459 του ποινικού κώδικα, εκτός αν από άλλες διατάξεις προβλέπεται βαρύτερη ποινή.

4. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο μπορεί να συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη και εισήγηση θεμάτων της Αρμοδιότητας της Ν.Α.

3.4.2. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ο Ν2503/1997 για την «Διοίκηση, οργάνωση, στελέχωση της περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες

διατάξεις» προβλέποντας και ρυθμίζοντας ως όργανο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης μια πλέον Νομαρχιακή Επιτροπή στη θέση των περισσότερων τις οποίες και καταργεί, επέφερε μια από τις σημαντικότερες αλλαγές στην οργάνωση και λειτουργία των δευτεροβάθμιων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η νομαρχιακή επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο και τέσσερα μέλη αν το νομαρχιακό συμβούλιο έχει μέχρι εικοσιπέντε μέλη, έξι μέλη αν το νομαρχιακό συμβούλιο έχει τριάντα ένα και πάνω μέλη.

Τα μέλη της νομαρχιακής επιτροπής εκλέγονται απ' το νομαρχιακό συμβούλιο ανάμεσα στα μέλη του. Η θητεία των μελών της νομαρχιακής επιτροπής είναι διετής και ακολουθεί κάθε διετία της νομαρχιακής περιόδου.

Τον Ιανουάριο του πρώτου και τρίτου χρόνου της νομαρχιακής περιόδου, το νομαρχιακό συμβούλιο, μετά την εκλογή του προεδρείου του εκλέγει με μυστική ψηφοφορία τα μέλη της νομαρχιακής επιτροπής ανάμεσα στα μέλη του, εκτός απ' τον πρόεδρό της.

Πρόεδρος της νομαρχιακής επιτροπής είναι ο νομάρχης ή ο βοηθός νομάρχης που έχει ο νομάρχης.

Αντιπρόεδρος της νομαρχιακής επιτροπής εκλέγεται στην πρώτη συνεδρίαση της το πρώτο και το τρίτο έτος της νομαρχιακής περιόδου ένα από τα μέλη της, με μυστική ψηφοφορία. Δικαίωμα γήφου έχει και ο πρόεδρος της επιτροπής. Ο αντιπρόεδρος της νομαρχιακής επιτροπής

αναπληρώνει τον πρόεδρο αυτής, όταν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται ή όταν είναι κενή η θέση για οποιοδήποτε λόγο.

Η νομαρχιακή επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) συντάσσει τον προϋπολογισμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή νομαρχιακού διαμερίσματος.

β) επεξεργάζεται τον απολογισμό και υποβάλλει σχετική έκθεση στο νομαρχιακό συμβούλιο.

γ) αποφασίζει για τη διάθεση (γήφιση) των πιστώσεων που είναι εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό.

δ) καταρτίζει τις διακηρύξεις διαγωνισμών για την εκτέλεση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και προμηθειών και την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών και διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες. Όταν για την διεξαγωγή των διαγωνισμών και την αξιολόγηση των προσφορών προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις ειδικές επιτροπές, η συγκρότηση τους γίνεται απ' τη νομαρχιακή επιτροπή.

ε) μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και κάνει σχετική εισήγηση στο νομαρχιακό συμβούλιο.

στ) αποφασίζει για την έγερση αγωγών παραιτήσεων από αυτές ή για συμβιβασμό, καθώς και για την άσκηση ένδικων μέσων.

ζ) αποφασίζει για την υποβολή προσφύγων στις διοικητικές αρχές.

η) έχει τις αρμοδιότητες που τις μεταβιβάζει στο νομαρχιακό συμβούλιο.

δ) αποφασίζει για την πρόσληψη δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, όταν δεν έχει προσληφθεί δικηγόρος με μηνιαία αντιμισθία ή ο προσληφθείς δεν έχει δικαίωμα παράστασης στο δικαστήριο που είναι διάδικος η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Η Ν.Ε. μπορεί να παραπέμπει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητας της στο νομαρχιακό συμβούλιο για τη λήψη αποφάσεως εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητα του θέματος.

3.4.3. Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ

Νομάρχης εκλέγεται ο υπογύφιος Νομάρχης του επιτυχόντος συνδυασμού. Η θητεία του είναι τετραετή.

Αρμοδιότητες Νομάρχη.

1. Ο Νομάρχης εκδίδει όλες τις πράξεις μη κανονιστικού χαρακτήρα.

Επίσης έχει τις κατωτέρω αρμοδιότητες:

α) εκτελεί τις αποφάσεις του νομαρχιακού συμβουλίου και των νομαρχιακών επιτροπών.

β) εκπροσωπεί τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση δικαστικώς και εξωδίκως και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

γ) είναι προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

δ) προϊστάται του προσωπικού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, αποφασίζει για το διορισμό του και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου.

ε) διατάσσει την είσπραξη των εσόδων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και αποφασίζει για την διάθεση πιστώσεων του προϋπολογισμού.

στ) υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η Ν.Α..

ζ) ασκεί τις αρμοδιότητες που του ανατίθεται από το νόμο

η) συνιστά επιτροπές και ομάδες εργασίας από τα μέλη του Ν.Σ. υπαλλήλους της Ν.Α., υπαλλήλους του δημοσίου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων της Ν.Α., καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.

Ο Νομάρχης μπορεί κατ' εξαίρεση να λάβει μέτρα για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Ν.Ε. όταν δημιουργείται άμεσος κίνδυνος βλάβης των συμφερόντων της Ν.Α. . Επίσης μεταβιβάζει μέρος των αρμοδιοτήτων του στους προέδρους των Ν.Ε. Ακόμα μπορεί να μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων του σε μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου και σε προϊσταμένους ή άλλα στελέχη των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

2. Ο πρόεδρος του επαρχιακού συμβουλίου είναι ο προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών και του προσωπικού του επαρχείου που περιέχονται στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και εκτελεί τις αποφάσεις του Επαρχιακού Συμβουλίου.

Απαγορεύεται να χρησιμοποιεί το δάνειο για σκοπό άλλον από εκείνον για το οποίο συνομολογήθηκε. Επιτρέπεται εξαιρετικά σε περίπτωση αδυναμίας ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του Συμβουλίου.

3.6. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν με σκοπό:

- την εκτέλεση έργων για την εξυπηρέτηση του κοινού καθώς και την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών
- την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του κοινού
- την ανάπτυξη δραστηριοτήτων στην πραγματοποίηση εσόδων.

Επίσης δύο ή περισσότερες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν κοινές επιχειρήσεις και να συμμετέχουν σε υφιστάμενες όμοιες επιχειρήσεις.

Δεν επιτρέπεται η επιχορήγηση από Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, δήμο ή κοινότητα, οποιασδήποτε επιχείρησης που αυτοί συνιστούν ή συμμετέχουν με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 35 Π.Δ. 410/95.

3.7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με το Π.Δ. 30/96 καθιερώνεται τοπική Αυτοδιοίκηση δευτέρου βαθμού. Πιο αναλυτικά:

- Η κρατική διοίκηση αντικαθίσταται από την τοπική αυτοδιοίκηση δευτέρου βαθμού, την νομαρχιακή αυτοδιοίκηση.
- Ο κρατικός νομάρχης αντικαθίσταται από τον αιρετό νομάρχη.
- Οι κρατικές αποσυγκεντρωμένες υπηρεσίες αντικαθίστανται από τις υπηρεσίες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.
- Η ευθύνη της διοίκησης των νομαρχιακών υποθέσεων περνάει στους αιρετούς εκπροσώπους και η ευθύνη της επιλογής τους στους κατοίκους του νομού.

Επίσης με τον ίδιο νόμο καταργούνται, οι κρατικές υπηρεσίες και γενικά η κρατική εκπροσώπηση στο επίπεδο του νομού. Συγκεκριμένα παρατηρούμε :

- Η άμεση συμμετοχή των πολιτών στη διοίκηση και η διαχείριση των υποθέσεων που τους αφορούν αποτελεί εγγύηση για πιο επιτυχή αξιολόγηση και ικανοποίηση των ατομικών και συλλογικών συμφερόντων τους. Επιπλέον ο ίδιος νόμος εξασφαλίζει στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση μια αποτελεσματική οργάνωση. Αυτό σημαίνει ότι τις υποθέσεις της Νομαρχίας τις διαχειρίζεται ένα βουλευόμενο-αποφασιστικό όργανο, το Νομαρχιακό Συμβούλιο μέλη του οποίου είναι δημότες εκλογείς δήμου ή κοινότητας της

περιφέρειας της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης που εκλέγονται κάθε τέσσερα χρόνια με άμεση μυστική και καθολική ψηφοφορία.

- παρέχεται δυνατότητα μεταβίβασης στις Ν.Α. και άλλων κρατικών αρμοδιοτήτων, αλλά και αρμοδιοτήτων που ανήκουν σε ΝΠΔΔ ή δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς κοινής ωφέλειας μαζί με τους αναγκαίους πόρους για την άσκησή τους.
- Το αιρετό νομαρχιακό συμβούλιο ενισχύεται στη λειτουργία του απ' την οικονομική και κοινωνική επιτροπή ως γνωμοδοτικό όργανο. Το όργανο αυτό αποτελείται από εκπρωσώπους της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων, των οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων, των επιμελητηρίων και επιστημονικών οργανώσεων, των συνεταιριστικών οργανώσεων και των εργαζομένων στη Ν.Α. Και αυτά για να μεταφέρονται οι γνώμες και οι απόψεις όλων των κοινωνικών και παραγωγικών δυνάμεων του νομού σ' ότι αφορά τα αναπτυξιακά ζητήματα και τα γενικότερα προβλήματα του νομού, στο νομαρχιακό συμβούλιο. Όλες οι κοινωνικές δυνάμεις παίρνουν το μέρος της ευθύνης που τους ανήκει και κινητοποιούνται με στόχο την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του νομού τους.
- Η οργάνωση των υπηρεσιών των Ν.Α. υπακούει στις βασικές γενικές αρχές οργάνωσης των υπηρεσιών του δημοσίου, αλλά παράλληλα εξασφαλίζεται η αναγκαία ευελιξία ώστε η κάθε Ν.Α. να προσαρμόζει τον οργανισμό της στις ιδιαιτερότητες του χώρου ευθύνης της.

- Προβλέπεται η Οικονομική αυτοτέλεια του δεσμού παρέχοντας δυνατότητες στις Ν.Α. άντλησης εσόδων μέσω νομικού πλαισίου που θα κατοχυρώσει την οικονομική τους αυτοτέλεια και αυτοδυναμία. Μέχρι τότε εξασφαλίζεται η άμεση επιχορήγηση τους από τον κρατικό προϋπολογισμό.
- Τέλος, ιδιαίτερη σημασία για τον κοινωνικό ρόλο της Ν.Α. αποκτά η παρεχόμενη με το νόμο 2218/94 δυνατότητά της να χρηματοδοτεί το κόστος παροχής κοινωνικών εξυπηρετήσεων σε άτομα και ομάδες που έχουν τέτοιες ανάγκες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
Η Ν.Α. ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

4.1. Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

Μετά την λήξη του Β΄ παγκόσμιου πολέμου η Δ. Ευρώπη ανακάλυψε και πάλι τις αρετές και το δημοκρατικό χαρακτήρα της αυτοδιοίκησης. Στις ηττημένες φασιστικές χώρες (Γερμανία, Ιταλία) η αυτοδιοίκηση γνώρισε μια αληθινή αναγέννηση. Το παράδειγμα των κρατών αυτών βρήκε αργότερα μιμητές και σε άλλες χώρες της Ευρώπης (Ισπανία, Γαλλία) που προχώρησαν σε μεταρρυθμίσεις με τις οποίες μετέβαλαν ριζικά τις πολιτειακές τους δομές (περιφερειοποίηση).

Θεωρούμε σημαντικό να αναφέρουμε τα παραδείγματα δύο χωρών που ξεκίνησαν από εντελώς διαφορετικές αφετηρίες, τη Γερμανία που από μια ιστορικά πλούσια και θεωρητικά θεμελιωμένη παράδοση αναζωογονήθηκε μετά την συντριβή του φασισμού και τη Γαλλία.

Το πρώτο παράδειγμα παρουσιάζει ενδιαφέρον λόγω του πλούτου των εμπειριών και της θεωρητικής επεξεργασίας ενώ το δεύτερο δείχνει πως ξεπεράσθηκε ένα παρελθόν εξίσου σχεδόν συγκεντρωτικό με το Ελληνικό, προκειμένου να εκσυγχρονισθεί το διοικητικό και πολιτικό σύστημα της Γαλλίας.

4.1.1. Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Μετά την κατάρρευση του ναζιστικού καθεστώτος, οι μόνοι εδαφικοί οργανισμοί που εξακολουθούσαν να λειτουργούν στην Γερμανία ήταν οι πρωτοβάθμιοι και δευτεροβάθμιοι ΟΤΑ.

Οι πιέσεις των συμμάχων και η de facto αναζωογόνηση των παλαιών δημοτικών παραδόσεων της Γερμανίας συνέτειναν στην αναβάθμιση του δεσμού με την δημιουργία του Νέου καταστατικού χάρτη (Θεμελιώδη Νόμο).

Ο Θεμελιώδης νόμος της Βόννης συμπεριέλαβε στο οργανωτικό του τμήμα εκτενείς διατάξεις για την Τ.Α. την οποία συνέδεσε ρητά με τη λαϊκή κυριαρχία και τη Δημοκρατία.

Στο δεύτερο εδάφιο της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 28 Θ.Ν. κατοχυρώνεται «δικαίωμα της αυτοδιοίκησης» και για τους «Δημοτικούς Συνδέσμους».

Στη Γερμανία τέτοιοι «Δημοτικοί Σύνδεσμοι» είναι παραδοσιακά αυτοδιοικούμενες Νομαρχίες (Kreise).

Σύμφωνα λοιπόν με τον Θ. Ν., οι «Νομαρχίες είναι εκείνοι οι ΟΤΑ που βρίσκονται μια βαθμίδα πάνω από τους Δήμους και που διαθέτουν συμβούλια με άμεση δημοκρατικής νομιμοποίηση.

Σε αντίθεση πάντως με τους Δήμους, οι νομαρχίες δεν διαθέτουν πεδίο αρμοδιοτήτων που να κατοχυρώνεται απευθείας από το Σύνταγμα. Ωστόσο σύμφωνα με το άρθρο 28 Θ.Ν. γίνεται δεκτό ότι οι Νομαρχίες θα πρέπει να είναι σε θέση να ασκήσουν αποτελεσματική και ουσιαστική αυτοδιοίκηση και συνεπώς πρέπει να τους εξασφαλίζεται ένα *minimum* αρμοδιοτήτων.

Οι Νομαρχίες διεκπεραιώνουν αρμοδιότητες τριών ειδών, γι' αυτό γίνεται συχνά λόγος για τρεις αντίστοιχες λειτουργίες που εκπληρώνουν και συγκεκριμένα για την συμπληρωματική, την εξισορροπτική, και τέλος την υπερδημοτική.

Στο πλαίσιο της λεγόμενης συμπληρωματικής τους λειτουργίας, οι Νομάρχες είτε αναλαμβάνουν - εν όλω ή εν μέρει - εκείνες τις αρμοδιότητες τις οποίες δεν είναι σε θέση να ασκήσουν μεμονωμένοι ή και περισσότεροι «ασθενείς» Δήμοι, είτε προσφέρουν βοήθεια και υποστήριξη για τη διεκπεραίωση τέτοιων αρμοδιοτήτων.

Στις ανάγκες των Δήμων προσανατολίζεται εξάλλου και η εξισορροπτική λειτουργία των Νομαρχιών. Οι τελευταίες πρέπει να εξασφαλίζουν την καλύτερη δυνατή εξισορρόπηση των διαφόρων επιβαρύνσεων και των διοικητικών δυνάμεων των Δήμων της περιφέρειας τους, έτσι ώστε η εξυπηρέτηση του πληθυσμού της Νομαρχίας να είναι παντού ισότιμη. Η σημαντικότερη μέθοδος για την επίτευξη αυτού του σκοπού είναι η οικονομική ενίσχυση των ασθενέστερων Δήμων μέσω της ανοδιανομής ορισμένων οικονομικών πόρων.

Τέλος η Νομαρχία διεκπεραιώνει καθαρά νομαρχιακές αρμοδιότητες στο πλαίσιο της λεγόμενης υπερδημοτικής λειτουργίας της. πρόκειται για αρμοδιότητες που αναφέρονται σε υποθέσεις που ξεπερνούν τα όρια των Δήμων, είτε εδαφικά είτε λειτουργικά, είτε ως προς το οικονομικό τους κόστος και καθορίζονται αποκλειστικά στο νομό επειδή οι Νομαρχίες,

όπως προαναφέρθηκε δεν έχουν τη δυνατότητα να δημιουργούν από μόνες τους νέες αρμοδιότητες.

4.1.2. Η ΓΑΛΛΙΑ

Η Γαλλία ήταν παραδοσιακά ένα συγκεντρωποιημένο, ενιαίο κράτος κατά τα τελευταία τριάντα χρόνια ωστόσο, σημειώθηκε ένα σημαντικό ρεύμα προς την αποκέντρωση μέσα στα πλαίσια του ενιαίου κράτους, σε σύζευξη με ένα ρεύμα προς μεγαλύτερο εκδημοκρατισμό.

Σήμερα υπάρχουν τρία επίπεδα περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης. Αυτά είναι:

- 26 περιφέρειες (regions), που είναι αυτοδιοίκηση καθιερωμένη τα τελευταία 20 χρόνια
- 100 νομοί στην ηπειρωτική Γαλλία, συν 4 υπερπόντιοι νομοί. Πρόκειται για το παραδοσιακά όργανα της κεντρικής κυβέρνησης σε όλη τη χώρα που έχει αναδιοργανωθεί για να αποκεντρωθεί η εξουσία
- Πάνω από 36.500 κοινότητες. Πολλές κοινότητες φέρουν τον τίτλο του δήμου, αλλά αυτό από μόνο του δεν επιφέρει πρόσθετες εξουσίες

Πολλές εξουσίες μπορούν να ασκούνται σε οποιοδήποτε από αυτά τα τρία επίπεδα, ή και από τα τρία ταυτόχρονα.

Το Γαλλικό σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης θέτει στην πρωτοκαθεδρία, τη συνεργασία και το διάλογο ανάμεσα στις διάφορες

βαθμίδες διοίκησης, προκειμένου να επιτυγχάνεται η καλύτερη παροχή υπηρεσιών.

Σήμερα, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση αποτελεί το δεύτερο βαθμό αυτοδιοίκησης στη Γαλλία και διαθέτει τόσο ένα «βουλευόμενο» όργανο, το Γενικό Συμβούλιο, όσο και ένα «εκτελεστικό» όργανο, τον πρόεδρο του Γενικού Συμβουλίου, ο οποίος συγκεντρώνει στα χέρια του, τις αρμοδιότητες που αφορούν τη διεύθυνση του διοικητικού μηχανισμού της Νομαρχίας και την εκτέλεση των αποφάσεων του Γενικού Συμβουλίου.

Το γενικό συμβούλιο εκλέγει 4 έως 10 αντιπροέδρους και μερικά άλλα μέλη σε μια εκτελεστική επιτροπή, στην οποία μπορεί να εκχωρήσει μερικές από τις εξουσίες του για τη χάραξη πολιτικής. Η εκτελεστική επιτροπή δεν έχει συλλογική ευθύνη, μολονότι ο πρόεδρος έχει δικαίωμα να εκχωρεί εκτελεστική ευθύνη για ιδιαίτερα τμήματα του Νομαρχιακού έργου σε ορισμένους αντιπροέδρους.

Κατά την άσκηση των πολυάριθμων αρμοδιοτήτων της, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση εκπληρώνει, όπως άλλωστε και στη Γερμανία «υπερκοινοτικές» αλλά και συμπληρωματικές και εξισορροπητικές ως προς τις κοινοτικές λειτουργίες.

Πάντως, οι μεταρρυθμίσεις της δεκαετίας του ογδόντα δεν οδήγησαν τόσο στην μεταβίβαση πολυάριθμων νέων αρμοδιοτήτων σε αρμοδιότητες της αποκλειστικής ευθύνης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Οι πόροι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προέρχονται κατά κύριο λόγο από κρατικές ενισχύσεις (το 60% περίπου) και κατά δεύτερο λόγο από φόρους, τέλη και δικαιώματα (37% περίπου).

Ωστόσο οι 100 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις επιβαρύνουν τους Γάλλους φορολογούμενους πολύ λιγότερο από ότι οι 36.500 κοινότητες. Οι Νομαρχιακοί προϋπολογισμοί ως σύνολο μόλις αγγίζουν το ήμισυ του αντίστοιχου συνόλου των προϋπολογισμών των κοινοτήτων της Γαλλίας. Ήδη όμως από τις αρχές της δεκαετίας του ογδόντα ενισχύονται αποφασιστικά τα ποσοστά των πόρων που απορροφούνται από τις Νομαρχίες.

Όσον αφορά το προσωπικό γίνονται διαδικασίες συνεχούς κατάρτισης του, τόσο πριν τη νομιμοποίησή του όσο και με την εκπόνηση προγραμμάτων κατάρτισης προσαρμογής στη θέση εργασίας ή με τη συνεχή και προσωπική κατάρτιση των προγραμμάτων.

4.1.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η εξέταση τόσο του Γερμανικού όσο και του Γαλλικού παραδείγματος έδειξε ότι η λειτουργία δευτεροβάθμιων ΟΤΑ δεν συνεπάγεται απλώς την δημιουργία ΟΤΑ μεγαλύτερων από τους πρωτοβάθμιους.

Η δεύτερη βαθμίδα αναγκάζεται νομοτελειακά να εκπληρώσει περισσότερες λειτουργίες. Έτσι πέρα από την υπερδημοτική λειτουργία που αφορά υποθέσεις που ξεπερνούν τα όρια περικλειωμένων Δήμων, αναπτύσσεται και η συμπληρωματική λειτουργία η οποία αναφέρεται στην ανάληψη από τους δευτεροβάθμιους ΟΤΑ των δημοτικών εκείνων

αρμοδιοτήτων που δεν είναι σε θέση να ασκήσουν μεμονωμένοι ή και περισσότεροι ασθενείς Δήμοι. Με την εξισορροπητική τέλος λειτουργία οι δευτεροβάθμιοι ΟΤΑ εξασφαλίζουν την καλύτερη δυνατή εξισορρόπηση των διαφόρων επιβαρύνσεων και των διοικητικών δυνάμεων των Δήμων της περιφέρειας τους, κυρίως μέσω κάποιας μορφής αναδιανομής των οικονομικών πόρων.

Ειδικότερα στη Γαλλία - μια και πολλοί δεσμοί της Ελληνικής Αυτοδιοίκησης έχουν ως πηγή έμπνευσης αντίστοιχους Γαλλικούς - η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση έχει ευρύτατες αρμοδιότητες: Κοινωνική πολιτική, κατασκευή και συντήρηση των γυμνασίων, αγροτικός αναδασμός, οργάνωση των σχολικών μεταφορών, οδικό δίκτυο, συνδρομή στα δημοτικά έργα.

Οι δαπάνες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης είναι περίπου ίσες με το μισό των δαπανών των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και τριπλάσιες από τις δαπάνες των περιφερειών.

Οι πόροι της, όπως είδαμε προέρχονται τόσο από κρατικές ενισχύσεις, όσο και από κρατικούς φόρους (τέλη κυκλοφορίας και φόρος μεταβίβασης ακινήτων που ανέρχονται στο ένα τρίτο περίπου των άμεσων φορολογικών εσόδων της.

Όπως βλέπουμε το Γαλλικό Αυτοδιοικητικό μοντέλο έχει δώσει ιδιαίτερο βάρος στη διασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας του δεσμού καθώς και σε θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του. Ενώ έγινε

σαφές πως για τους Γάλλους το προσωπικό της αυτοδιοίκησης αποτελεί πρωταρχική «επένδυση».

Αντίθετα, στη χώρα μας, παρατηρούμε ότι ο δεσμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης τώρα εξελίσσεται, παρουσιάζοντας ατέλειες και προβλήματα τόσο στον οικονομικό τομέα όσο και στον οργανωτικό.

Το Γαλλικό παράδειγμα αποτελεί πρότυπο για τα αρχικά βήματα του δεσμού.

Ο πολιτισμός, η νοοτροπία, το οικονομικό, πολιτικό αλλά και το γεωγραφικό στοιχείο της χώρας μας, σίγουρα δεν μας επιτρέπουν την απόλυτη ταύτιση με το Γαλλικό σύστημα.

Άρα πρέπει να αναζητήσουμε το δικό μας δρόμο και να τον διαμορφώσουμε με κατάλληλες επιλογές για τη σταθεροποίηση και τη διεύρυνση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα.

4.2. Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Η επιτροπή των περιφερειών της ευρωπαϊκής ένωσης συστήθηκε από τη συνθήκη της ευρωπαϊκής ένωσης (1992). Η σύστασή της εκφράζει την πολιτική βούληση της ένωσης, καθώς και την αναγνώριση του ώριμου πολιτικού αιτήματος, να δοθεί η δυνατότητα στο τοπικό και περιφερειακό επίπεδο να εκφέρουν τη γνώμη τους για θέματα που τα αφορούν άμεσα. Είναι το νεότερο όργανο της Ε.Ε. και ο χαρακτήρας του συμβουλευτικός. Με την ίδρυση της ΕτΠ, για πρώτη φορά, δημιουργείται νομική υποχρέωση να ζητείται η γνώμη των αντιπροσώπων των τοπικών και περιφερειακών αρχών σχετικά με τα θέματα που τους αφορούν άμεσα. Η ΕΤΠ επιδιώκει να υπερασπίσει την αρχή της επικουρικότητας, η οποία αναφέρει ότι οι αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο εξουσίας που μπορεί να αναλάβει αποτελεσματική δράση.

Η Ευρωπαϊκή Σύνοδος Κορυφής των περιφερειών και πόλεων που συγκλήθηκε ένα μήνα πριν την διακυβερνητική διάσκεψη του Άμστερνταμ από την επιτροπή περιφερειών Ε.Ε. υπέγραψε την τελική διακήρυξη η οποία:

-Διατυπώνει τα αιτήματα της επιτροπής των περιφερειών για μια ουσιαστικότερη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην χάραξη των κοινοτικών πολιτικών

-Ζητά την αυστηρή τήρηση της αρχής της επικουρικότητας, με βάση την οποία μια αρμοδιότητα να μεταβιβάζεται στο πιο μακρινό από τον

πολίτη επίπεδο, μόνον εφόσον δεν μπορεί να ασκηθεί με ικανοποιητικό τρόπο στο πλησιέστερο επίπεδο προς αυτόν.

-Υποστηρίζει τη διεύρυνση προς τις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης και την Κύπρο.

-Προτείνει τη συμπλήρωση της νέας συνθήκης με την ενσωμάτωση κοινωνικού πρωτοκόλλου που θα διασφαλίζει την αλληλεγγύη και την αρμονική οικονομική ανάπτυξη, τις ίσες ευκαιρίες και θα κατοχυρώνει ως ζήτημα γενικού ενδιαφέροντος την προώθηση της απασχόλησης.

Τα πρώτα συμπεράσματα από την Διακυβερνητική Διάσκεψη στο Άμστερνταμ, δείχνουν ότι η σύνοδος της Αυτοδιοίκησης πέτυχε τους στόχους της, όσον αφορά τη λειτουργία και το ρόλο του βασικού συλλογικού οργάνου, της επιτροπής των περιφερειών. Συγκεκριμένα αποφασίστηκε: η ενίσχυση της διοικητικής της αυτοτέλειας, η διεύρυνση των θεμάτων που η γνώμοδότηση είναι υποχρεωτική όπως κοινωνικής πολιτικής, η πολιτικής απασχόλησης, διασυνοριακής συνεργασίας, περιβάλλοντος, μεταφορών) η διαβούλευση της επιτροπής των περιφερειών με το ευρωκοινοβούλιο ώστε να εξασφαλίζεται η συνεργασία και η ενότητα των δύο οργάνων που έχουν την αμεσότερη επαφή με τους πολίτες.

Τέλος η συνθήκη του Άμστερνταμ (1997) επιβεβαίωσε την επιτροπή των περιφερειών ως θεσμικό όργανο της Ε.Ε.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.1. ΕΡΕΥΝΑ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΗ ΣΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΙΑΣ

Μερικές πληροφορίες για την έρευνα

Η έρευνα είναι ποσοτική, την πραγματοποιήσαμε με προσωπικές συνεντεύξεις στους κατοίκους του Ν. Κεφαλληνίας και Ν. Ηλείας με την χρήση ερωτηματολογίου. Το συνολικό μέγεθος του δείγματος είναι 200 άτομα. Η επιλογή του δείγματος ήταν τυχαία και ο σχεδιασμός έγινε ώστε να καλύπτονται αναλογικά οι κάτοικοι που ζουν στις αστικές και αγροτικές περιοχές. Η έρευνα έγινε στο διάστημα 21 Ιουλίου - 10 Αυγούστου.

Τα αποτελέσματα που παρουσιάζουμε πιστεύουμε ότι είναι αντιπροσωπευτικά εφόσον όπως αναφέραμε και πιο πάνω η επιλογή του δείγματος έγινε τυχαία στους πολίτες των αστικών και αγροτικών περιοχών.

Βέβαια θα πρέπει να λάβουμε υπόψιν ότι πάντα σε τέτοιες έρευνες υπάρχουν και οι τυπικές αποκλίσεις.

Πιο αναλυτικά

- Στην ερώτηση που κάναμε για το αν είναι ενημερωμένοι για τις αρμοδιότητες της Ν.Α. τα αποτελέσματα ήταν αρνητικά τόσο στο Ν. Κεφαλληνίας όσο και στον Ν. Ηλείας. Ο βαθμός ενημέρωσης τους για τις αρμοδιότητες που ασκεί η Νομαρχία είναι αρκετά χαμηλός.

Τα άτομα που δήλωσαν ενημερωμένοι για τις αρμοδιότητες αντιπροσωπεύουν μόλις το 4% για το Ν. Κεφαλληνίας και το 3% για το Ν. Ηλείας (Πίνακας 1,2).

Πρόκειται κυρίως για άνδρες άνω το 45 ετών και μορφωτικό επίπεδο ανώτατης, ανώτερης εκπαίδευσης.

Δυστυχώς το ποσοστό που δηλώνει καθόλου ενημερωμένοι πλησιάζει το 50% για τον Ν. Κεφαλληνίας και στο Ν. Ηλείας ξεπερνά το ποσοστό αυτό.

Όπως παρατηρούμε από τους πίνακες 3 και 4 πλέον απομονωμένες ομάδες από τον δεσμό είναι ο γυναικός πληθυσμός, οι νέες ηλικίες και ο πληθυσμός με κατώτερο επίπεδο στοιχειώδους μόρφωσης.

Παρατηρούμε ότι το ποσοστό των ανδρών που δηλώνει ενημερωμένο για τις αρμοδιότητες της Ν.Α είναι 19% για το Ν. Ηλείας και 20% για τον Ν. Κεφαλληνίας, ενώ των γυναικών μόλις αγγίζει το 11% για το Ν. Ηλείας και το 12% για τον Ν. Κεφαλληνίας.

Ως προς την ηλικία τα άτομα της τάξεως 18 έως 30 ετών μόλις το 5% για το Ν. Ηλείας και το 9% για τον Ν. Κεφαλληνίας δηλώνουν αρκετά ενημερωμένοι. Πιο βελτιωμένη είναι η κατάσταση στη δεύτερη τάξη όπου περιλαμβάνει τις ηλικίες από 31 έως 45. Στην περίπτωση αυτή το ποσοστό που δηλώνει αρκετά ενημερωμένο κυμαίνεται στο 15% και για τους 2 νομούς. Ενώ το ποσοστό που δηλώνει λίγο ενημερωμένο δηλ. γνωρίζει έστω και λίγα για το ρόλο της Ν. αυτοδιοίκησης ξεπερνά το 35%.

Μια πρώτη ερμηνεία για το χαμηλό δείκτη ενημέρωσης που παρουσιάζει το κοινό σχετικά με τις αρμοδιότητες της εκλεγμένης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης εντοπίζεται στην ισχνή και συχνά μηδενική, επαφή και με τις υπηρεσίες της Νομαρχίας ή πιθανόν και με την άγνοια ότι ορισμένες από τις υπηρεσίες με τις οποίες έρχεται σε επαφή υπάγονται πλέον στην δικαιοδοσία της εκλεγμένης Νομαρχίας. Όπως φαίνεται από τους πίνακες 5 και 6 ένα μικρό ποσοστό έρχεται σε επαφή με τις υπηρεσίες της Νομαρχίας.

Αποξενωμένοι από τις λειτουργίες της Ν.Α χωρίς καμιά επαφή με τις υπηρεσίες της στη διάρκεια του τελευταίου χρόνου, είναι κυρίως οι γυναίκες οι μεγαλύτερες ηλικίες άνω των 60 ετών, τα στρώματα με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, τα άτομα που εκδηλώνουν λίγο ή καθόλου ενδιαφέρον για την πολιτική.

Η κοινή γνώμη λίγο πληροφορημένη για τις αρμοδιότητες της Ν.Α και με σχετικά περιορισμένες επαφές και επικοινωνία μαζί της, τοποθετείται με τρόπο αμφίσημο ως προς το γενικότερο ρόλο που θα πρέπει να διαδραματίσει ο δεσμός του και κυρίως ως προς την πρωταρχική επιλογή, την οποία οφείλει να υπηρετεί.

Στους πίνακες 7 και 8 συνογίζονται οι απαντήσεις στην ερώτηση, σύμφωνα με την οποία οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να δηλώσουν ποια από τις 2 προτεινόμενες λειτουργίες - αφενώς ή επιτελική και αφετέρου η διαχειριστική / επιβλητική των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ - πρέπει να αποτελεί τη βασική προτεραιότητα της εκλεγμένης Ν.Α.

Όπως προκύπτει από τα δεδομένα, οι δύο εκδοχές εμφανίζονται ως εξίσου ισχυρές επιλογές, με σχετικά αξιοσημείωτη όμως υπεροχή της δεύτερης.

Η πρόσληψη της Ν.Α. ως διαχειριστικής / επιβοηθητικής των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ εμφανίζει τα υψηλότερα ποσοστά αποδοχής.

Με μια πρώτη ματιά η σύμπτωση αυτή είναι πιθανό να οφείλεται στον ιδιαίτερο ρόλο που εκπληρεί και στην αυξημένη σημασία που έχει στις περιοχές αυτές η πρωτοβάθμια Τ.Α. Αντίθετα η επιτελική λειτουργία της Ν.Α. υιοθετείται από πολίτες με υψηλό μορφωτικό επίπεδο, από εκείνους που έρχονται σε επαφή με τη Ν.Α και αισθάνονται περισσότερο ενημερωμένοι για τις αρμοδιότητες της και πιστεύουν στην δυνατότητα ανάπτυξης του δεσμού.

Η διαπίστωση αυτή συνεπάγεται την πρόσληψη της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Τ.Α. με όρους συμπληρωματικότητας και όχι αντιπαλότητας. Ενισχύεται και από τα δεδομένα που παραθέτουμε στον πίνακα και τα οποία αναφέρονται στην εικόνα που έχει διαμορφώσει η κοινή γνώμη για τις αρμοδιότητες που έχουν οι φορείς άσκησης σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής.

Όπως φαίνεται από τους πίνακες 9 και 10 η καθαριότητα, ύδρευση καθώς και σε μικρότερο βαθμό οι αθλητικές / πολιτιστικές δραστηριότητες θεωρούνται κατεξοχήν τομείς και αρμοδιότητες του Δήμαρχου. Παρατηρούμε δηλαδή ότι αναγνωρίζεται ο ρόλος της πρωτοβάθμιας Τ.Α. στην διαχείριση των καθημερινών ζητημάτων του δημοτικού και κοινοτικού νοικοκυριού με επέκταση τα τελευταία χρόνια και στο χώρο του πολιτισμού.

Από την άλλη πλευρά το κεντρικό κράτος συνδέεται με τη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, την πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος,

την τήρηση της δημόσιας τάξης, την καταπολέμηση της ανεργίας και τέλος με την τουριστική ανάπτυξη.

Αποσυνδέεται όμως σαφώς από την τοπική ανάπτυξη του και κυρίως από τις συγκοινωνίες στο νομό, ρόλοι και αρμοδιότητες που αναγνωρίζονται περισσότερο στη Ν.Α.

Τομείς που αναδεικνύονται δυναμικά σε αρμοδιότητες του Νομάρχη - χωρίς απόλυτη πλειοψηφία - είναι η λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, η τουριστική ανάπτυξη, οι αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες καθώς και η προστασία του περιβάλλοντος. Το γεγονός αυτό τονίζει ακόμα περισσότερο το σαφές αίτημα για εκχώρηση των περισσότερων αρμοδιοτήτων στη Ν.Α. Φαίνεται δε σε αυτή την κατανομή αρμοδιοτήτων να αφαιρούνται αρμοδιότητες από το κεντρικό κράτος (λειτουργία δημοσίων υπηρεσιών, τουριστική ανάπτυξη, προστασία περιβάλλοντος) και όχι από την πρωτοβάθμια Τ.Α. γεγονός που ενισχύει την πεποίθηση ότι η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση λειτουργεί ως επιβοηθητικός φορέας στο επίπεδο των δήμων.

Τα υψηλά ποσοστά που συγκεντρώνει η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση σε ζητήματα διαχείρισης της αντικατοπτρίζεται και στην εμπιστοσύνη που δείχνει ο πληθυσμός στο φορέα / πρόσωπο που επιλέγει για την επίλυση τοπικών προβλημάτων. Από τα στοιχεία των πινάκων 11 και 12 προκύπτει ότι μετά από τον Δήμαρχο - που αποτελεί το κατ' εξοχήν πρόσωπο εμπιστοσύνης στη δεύτερη θέση ακολουθεί ο Νομάρχης με σημαντική διαφορά από τους τοπικούς βουλευτές, τον περιφερειάρχη και

την κυβέρνηση. Το γεγονός αυτό δικαιολογεί και την προηγούμενη στάση του πληθυσμού ως προς την ανάθεση / εκχώρηση περαιτέρω αρμοδιοτήτων στον Νομάρχη και την εκλεγμένη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Επίσης αποτελεί μια ξεκάθαρα αρνητική στάση απέναντι στη Νομοθετική και εκτελεστική εξουσία, γεγονός άλλωστε που γίνεται φανερό από το υψηλό ποσοστό της πλήρους έλλειψης εμπιστοσύνης.

Επομένως θα μπορούσε να λεχθεί ότι το πρόσωπο του Νομάρχη γίνεται ολοένα και πιο οικείο και παίζει ένα ρόλο τοπικού παράγοντα μαζί με τον δήμαρχο.

Η θετική σε γενικές γραμμές αξιολόγηση των εκπροσώπων της Ν.Α. συνδυάζεται επίσης με το αίτημα που διατυπώνεται από σημαντικά τμήματα του πληθυσμού για την εκχώρηση προσθέτων αρμοδιοτήτων στην εκλεγμένη Ν.Α. συμφωνώντας συγχρόνως προς την κριτική άποψη ότι οι υπάρχουσες είναι λίγες.

Διαπιστώνεται επομένως από τα ευρήματα της έρευνας ότι παρά τη σχετικώς ελλειπή εμπέδωση του νέου δεσμού και την απουσία ενεργούς νομιμοποίησης του στην καθημερινότητα των πολιτών, η συνολική αξιολόγηση του βρίσκεται σε θετική κατεύθυνση. Γι' αυτό και διατυπώνονται από την κοινή γνώμη κριτικές απόψεις ως προς το ρόλο της κεντρικής διοίκησης και την ελλιπή βοήθεια που έχει ως τώρα προσφέρει για την ανάπτυξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (πίνακας 13, 14).

Στο πλαίσιο της έρευνας για το ρόλο και τη λειτουργία της Ν.Α. θεωρήσαμε σωστό να αναφέρουμε μερικά από τα προβλήματα που απασχολούν τους πολίτες και των δύο νομών.

Αναφορικά τα προβλήματα είναι:

- α. Καταπολέμηση της ανεργίας
- β. Μείωση της εγκληματικότητας
- γ. Ένταξη των νομών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
- δ. Τουριστική ανάπτυξη και προβολή (ίδρυση γραφείου έρευνας ανάπτυξης καλοκαιρινού και χειμερινού τουρισμού).

ε. Κατεδάφιση αυθαιρέτων

στ. Καθαριότητα ακτών

ζ. Αύξηση δρομολογίων των πλοίων στον Ν. Κεφαλληνίας

η. Αντιμετώπιση κυκλοφοριακού προβλήματος μέσα στις πόλεις

θ. Οδοποιία

ι. Προστασία των δασών.

1.2. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗ ΝΟΜΑΡΧΗ Ν. ΗΛΕΙΑΣ

Η συνέντευξη με τον αναπληρωτή Νομάρχη κύριο Γιατρά πραγματοποιήθηκε στις 31 Ιουλίου 1998 στο γραφείο του. Ήταν μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση και ο ίδιος πολύ πρόθυμος να μας ενημερώσει για το δεσμό. Πιο αναλυτικά:

- Στην ερώτηση για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο δεσμός αυτός ο κύριος Γιατράς μας ανέφερε:

α) Το πρώτο πρόβλημα που εμφανίστηκε ήταν αυτό των αρμοδιοτήτων.

Η ελληνική δημόσια διοίκηση λειτούργησε όλα αυτά τα χρόνια με βάση ένα συγκεντρωτικό σύστημα που ίσως ήταν χρήσιμο κάποτε για μια μικρή χώρα όπως η Ελλάδα που μεγάλωσε με διαδοχικές προσαρτήσεις. Σήμερα όμως είναι ασφαλώς τροχοπέδη στην ανάπτυξή της.

Παρά την γενική διατύπωση των ιδρυτικών νόμων η κρατική διοίκηση δεν ανταποκρίθηκε με συλλογική ευθύνη αλλά ανάλογα με την πολιτική ευαισθησία κάθε Υπουργού και τη δυνατότητα αντίστασής του στις πιέσεις της κρατικής υπαλληλικής γραφειοκρατίας.

Η αδράνεια ενός διοικητικού κατεστημένου είναι δεδομένη. Στην περίπτωση της Ν.Α. παρατηρούμε το φαινόμενο όχι μόνο να μην τις εκχωρούνται αρμοδιότητες αλλά και να αφαιρούνται αυτές που ρητά ο

νόμος είχε δεσπίσει. Αντίθετα παρατηρούμε την επαναφορά αρμοδιοτήτων της Ν.Α. στην κεντρική διοίκηση με νομοθετικές ρυθμίσεις.

β) Ένα άλλο πρόβλημα που σταδιακά γίνεται εντονότερο είναι η ανεπάρκεια προσωπικού.

Το προσωπικό των Νομαρχιακών υπηρεσιών που ανήκε στα διάφορα υπουργεία, θεωρείται αποσπασμένο και προσφέρει τις υπηρεσίες του στην Ν.Α. παρατηρούμε δισταγμό και απροθυμία ένταξής του στη Ν.Α., αφού τα περισσότερα υπουργεία έχουν εξασφαλίσει επιδόματα ή υπερωρίες για το προσωπικό τους πράγμα το οποίο δεν έχει κάνει η Ν.Α. εκείνο που ζητάμε είναι ο δεσμός αυτός να έχει και διοικητική αυτοτέλεια, διαφορετικά θα έχουμε πρόβλημα λειτουργίας.

γ) Δυστυχώς στο πρόβλημα αυτό έρχεται να προστεθεί και το οικονομικό.

Η Ν.Α. μνν έχοντας δικούς της δεσμοδετημένους πόρους χρηματοδοτείται από το κράτος. Η άσκηση όμως των αρμοδιοτήτων με τρόπο αποτελεσματικό και κοινωνικά αποδεκτό προϋποθέτει την οικονομική της αυτοτέλεια.

Η εξάρτηση αυτή της Ν.Α. από την κεντρική εξουσία με τις οποίες επιχορηγήσεις πρέπει να σταματήσει (εκείνο που ζητάμε είναι ο δεσμός αυτός να αποκτήσει οικονομική αυτοτέλεια). Αυτό σημαίνει ότι η Ν.Α. θα έχει τα αναγκαία έσοδα ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στην

κοινωνική της αποστολή. Αυτά μπορεί να τα αποκτήσει συμμετέχοντας στα ποσοστά από τους πόρους όπως μουσεία λιμάνια, τουρισμό. Με την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας αφού πρώτα μεταβιβαστεί στην Ν.Α. Για παράδειγμα θα μπορούσαμε να αξιοποιήσουμε τις περιοχές των αυθαιρέτων περιοχών στις παραλίες και τους υαλούς, δημιουργώντας έργα που θα μας έδιναν πόρους. Δυστυχώς την αρμοδιότητα για την τύχη των περιοχών αυτών έχει το Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ.

δ) Ένα ακόμη πρόβλημα σημαντικό για την εξέλιξη του δεσμού είναι η οργανωτική δυσλειτουργία. Το πρόβλημα αυτό αναφέρεται στην συγκρότηση υπηρεσιακών συμβουλίων, διαδικασίες για την εκτέλεση έργων.

Τα προβλήματα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα να δημιουργείται ένα αρνητικό κλίμα μεταξύ της Ν.Α και των πολιτών. Αφού οι τελευταίοι άλλα περίμεναν από εμάς π.χ. μείωση της γραφειοκρατίας και άλλα συναντούν μην γνωρίζοντας ότι ακόμη δεν έχουμε αποκτήσει την διοικητική μας αυτοτέλεια και εξαρτόμαστε από τα υπουργεία.

- Στην ερώτηση για το ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος της κυβέρνησης απέναντι στο δεσμό ο αναπληρωτής Νομάρχης μας είπε:

Ο ρόλος της κυβέρνησης πρέπει να είναι μόνο εποπτικός. Αντίθετα με ότι συμβαίνει σήμερα εξαιτίας του συγκεντρωτικού της χαρακτήρα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι ρόλοι μας να είναι αντίστροφοι. Έτσι για πολλά έργα ο δικός μας ο ρόλος είναι μόνο εποπτικός.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα τα ιδρύματα και τα ΝΠΔΔ που υπάγονται μόνο στην εποπτεία των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Όσο αφορά το ρόλο της Ν.Α. σύμφωνα με τους ιδρυτικούς νόμους είναι:

Πρώτον, η προσφορά υπηρεσιών στον πολίτη που ανήκουν μέχρι πρόσφατα στη δικαιοδοσία του κρατικού νομάρχη εκτός από εκείνης που είναι κρατικού χαρακτήρα όπως εθνική άμυνα, δικαιοσύνη.

Δεύτερον η ανάπτυξη του νομού με την αξιοποίηση των φυσικών και ανθρωπίνων πόρων του, το σχεδιασμό και την υλοποίηση των νομαρχιακών προγραμμάτων και έργων.

Βέβαια για να ανταποκριθεί στο ρόλος της χρειάζεται να εξοπλιστεί με σύγχρονα μέσα που θα επιτρέπουν την καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.

• Στην ερώτηση αν ο δεσμός απέδωσε τα αναμενόμενα ο κύριος Γιατράς μας είπε:

Βρισκόμαστε ακόμη σε ένα στάδιο που δεν έχει ξεκαθαρίσει το δεσμικό μας καθεστώς. Υπάρχουν αρμοδιότητες που μας ανήκουν βάσει του ιδρυτικού μας νομού (2218/94) και όμως η άσκησή τους αμφισβητείται με υπουργικές αποφάσεις.

Είναι αυτονόητο πως για να λειτουργήσει ένας νέος δεσμός έχει ανάγκη από ένα σταθερό δεσμικό περιβάλλον. Να ξέρουμε τι είμαστε και που πάμε.

Δυστυχώς πρέπει να πω πως δεν έχει τόσο σημασία όση θα έπρεπε στην ουσιαστική κατοχύρωση του δεσμού ώστε να μπορέσει να διαδραματίσει τον ρόλο της.

- Όσον αφορά τη σχέση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με τον Α΄ βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης μας είπε:

Είναι μια σχέση καλής συνεργασίας που εκφράζεται άμεσα με την διαδικασία δημοκρατικού προγραμματισμού στην υλοποίηση των έργων και προγραμμάτων του κοινού γεωγραφικού χώρου Ο.Τ.Α. και νομού.

Για την καλύτερη συνεργασία πρόκειται να συσταθεί το Εθνικό Συμβούλιο Αυτοδιοίκησης με την σύμπραξη ΕΝΑΕ και ΚΕΔΚΕ.

Γνωρίζουμε ότι η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση είναι ο πιο σίγουρος σύμμαχος και η ισχυροποίηση της δεν μας ανησυχεί έστω και αν συμπιέζει τον ζωτικό χώρο της Ν.Α. αρκεί να μπορεί να ανταποκριθεί στις αρμοδιότητες που τις ανατίθενται.

Το ίδιο βέβαια ισχύει και για την περιφέρεια. Το κράτος για να γίνει λειτουργικό πρέπει να αρκεστεί στον Στρατηγικό Ρόλο, αποσυγκεντρώνοντας εξουσία και πόρους στην περιφέρεια, ενώ το σύνολο των τοπικών υποθέσεων πρέπει να περάσει στην ευθύνη της αυτοδιοίκησης, παράλληλα να εξασφαλίσει μια άριστη λειτουργική σύνδεση και των τριών επιπέδων μέσα από τα δεσμοδετημένα όργανα Δημοκρατικού Προγραμματισμού.

Η αναβάθμιση της περιφέρειας, με κανένα τρόπο δεν πρέπει να οδηγήσει στην αναπαραγωγή ενός μικρότερου κράτους - Δύναμη.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΗΛΕΙΑΣ

Ο νομός Ηλείας χαρακτηρίζεται ως ένας από τους πλουσιότερους Νομούς με φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους. Συγκεκριμένα όσο αφορά τους πολιτιστικούς πόρους ο νομός Ηλείας είναι τέταρτος μετά τους νομούς Αττικής, Αργολίδας και Δωδεκανήσου. Όσον αφορά τους φυσικούς πόρους (παραλίες, οικοσυστήματα) είναι στην πρώτη δωδεκάδα συγκριτικής κατάταξης των Νομών της Ελλάδας από τον ΕΟΤ.

Η αξιοποίηση των φυσικών τουριστικών πόρων του νομού μέχρι σήμερα δεν εμφανίζει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε σχέση με άλλους νομούς και αναλογικά με τον φυσικό πλούτο της, αυτό οφείλεται στην έλλειψη απουσίας και ανυπαρξίας μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής και στη μη πραγματοποίηση ενός προγράμματος για την ανάδειξη των φυσικών πόρων και την αξιοποίησή τους.

Τα οικοσυστήματα του νομού μας χρηματοδοτούνται από το Β΄ κοινοτικό πλαίσιο στήριξης και ειδικότερα από το επιχειρησιακό πρόγραμμα «περιβάλλον», «Διαχείριση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος».

Το μοντέλο υλοποίησης του εθνικού προγράμματος στηρίζεται στο πλαίσιο των προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ του ΥΠΕΧΩΔΕ, των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και Αναπτυξιακών εταιριών.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας σε συνεργασία με την αναπτυξιακή εταιρία Ηλειακή Α.Ε. την τελευταία διετία για την

αξιοποίηση των περιοχών που έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα Φύση 2.000 - έχει κάνει τα πρώτα βήματα υλοποιώντας προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ευρωπαϊκή ένωση.

Αναλυτικά μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής:

1. Προστασία και διαχείριση κόλπου Κυπαρισσίας

Με πρόταση της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης Ηλείας, το ΥΠΕΧΩΔΕ έχει εντάξει το έργο «Προστασία και Διαχείριση Παράκτιας ζώνης κόλπου Κυπαρισσίας» με προϋπολογισμό 372.570.000 δρχ.

Το έργο αυτό υλοποιείται με προγραμματική σύμβαση μεταξύ του ΥΠΕΧΩΔΕ, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ηλείας και της Ηλειακής Α.Ε. τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τα κάτωθι έργα και ενέργειες τα οποία άλλα εκτελούνται σήμερα και άλλα βρίσκονται στο στάδιο της εκπόνησης των ειδικών μελετών.

1. Ειδική περιβαλλοντική μελέτη παράκτιας ζώνης κόλπου Κυπαρισσίας
2. Κατασκευή κέντρου ενημέρωσης στη Ζαχάρω
3. Διάνοιξη, διαμόρφωση, βελτίωση μονοπατιών
4. Αναπαλαίωση - ανακατασκευή παλαιού πύργου στον Καϊάφα
5. Τεχνικές παρεμβάσεις προστασίας και αναβάθμισης της παράκτιας ζώνης του Κυπαρισσιακού κόλπου
6. Κατασκευή μόνιμης έκθεσης στο κέντρο ενημέρωσης και στο κέντρο έρευνας και προστασία θαλάσσιων οικοσυστημάτων

7. Κατασκευή φυλακίων.

Η υλοποίηση του παραπάνω προγράμματος έχει σκοπό την προστασία και την ανάδειξη της ευρύτερης περιοχής και την ένταξη σε ένα διαχειριστικό σχέδιο προώθησης της αειφόρου ανάπτυξης και των ήπιων μορφών τουρισμού.

Το σημαντικότερο έργο είναι το κέντρο ενημέρωσης που θα δημιουργηθεί στον Δήμο Ζαχάρωσ Ν. Ηλείας κυρίες λειτουργίες

- υποδοχή των επισκεπτών στο χώρο

- η πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση τους σε θέματα περιβάλλοντος

- η κατεύθυνσή τους σε τουριστικές δραστηριότητες ήπιας μορφής που θα δημιουργηθούν στην περιοχή

Ένα ακόμα έργο είναι η αντιμετώπιση του προβλήματος καταστροφής του Αλφειού.

Ο ποταμός Αλφειός είναι το μεγαλύτερο ποτάμι της Πελοποννήσου σε μήκος και σε παροχή νερού. Πηγάζει από τα βουνά της Αρκαδίας και αποτελεί το σπουδαιότερο υδάτινο πόρο για τους νομούς Ηλείας και Αρκαδίας.

Είναι το σημαντικότερο υδάτινο οικοσύστημα της Πελοποννήσου και έχει ενταχθεί στο Δίκτυο Περιοχών Προστασίας της φύσης Natura 2000.

Κατά μήκος του κυρίως ποταμού αλλά και των παραποτάμων εκτός από τις παραδοσιακές αγροτικές καλλιεργείες που υφίσταται από την

αρχαιότητα, μετά κυρίως από τον β΄ παγκόσμιο πόλεμο, έχουν αναπτυχθεί πολλές βιομηχανικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες που έχουν επιβαρυντικές επιπτώσεις στο οικοσύστημα.

Για την προστασία και ανάδειξη του ευρύτερου οικοσυστήματος του κυπαρρησιακού κόλπου η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση έχει υπογράψει προγραμματική σύμβαση με το ΥΠΕΧΩΔΕ και την Ηλειακή Α.Ε. τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στα πλαίσια της προγραμματικής σύμβασης υλοποιείται ειδικής περιβαλλοντική μελέτη, στην οποία θα καθοριστούν οι χρήσεις γης της ευρύτερης περιοχής του οικοσυστήματος του Δέλτα Αλφειού. Στην συνέχεια θα εκδοθεί προεδρικό διάταγμα για τις χρήσεις της γης.

Επίσης ένα σημαντικό έργο που προσπαθεί να πραγματοποιήσει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκησης Ηλείας είναι ο επαναπλημμυρισμός της λίμνης Μουριάς.

Πριν 30 χρόνια έγινε η αποξήρανση της λίμνης Μουριάς και Αγουλινίτσου παρά τις αντίθετες τότε απόψεις και γνωματεύσεις ειδικών επιστημόνων για την σκοπιμότητα και την γεωργική απόδοση των εκτάσεων ιδιαίτερα της λίμνης Μουριά. Τότε το μοντέλο ανάπτυξης στηριζόταν στην αύξηση της γεωργικής παραγωγής χωρίς να σταθμίζονται περιβαλλοντικοί παράγοντες. Αποτέλεσμα, απόρροια της ενέργειας αυτής ήταν να καταστραφεί ο σημαντικότερος υδροβιότοπος της Ελλάδας που περιελάμβανε το Δέλτα του Αλφειού, τις λίμνες της Αγουλινίτσας και Μουριά και το έλος της Κάστας. Σήμερα τέτοιοι

υγροβιότοποι όπως είναι και το κοτύχι στον νομό μας, προστατεύονται από την συνθήκη Ramsar και όσον αφορά την διαχείριση τους κυριαρχεί το μοντέλο της αειφόρου ανάπτυξης που στηρίζεται στο σεβασμό και την προστασία του περιβάλλοντος και την ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη.

Επιπλέον προγράμματα που έχουν εκπονηθεί από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας και την Ηλειακή Α.Ε. και αναμένεται η χρηματοδότησή τους είναι:

1. Πρόγραμμα για την περιοχή της ορεινής Πηνειάς και των παραλίμνιων εκτάσεων της τεχνητής λίμνης Πηνειού.
2. Πρόγραμμα για την περιοχή της Φιγαλείας.

Ταυτόχρονα στην ορεινή Ηλεία εξελίσσεται και το LeaderII που έχει σκοπό να συμβάλλει στην ανάπτυξη των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών του τόπου μας και στην αξιοποίηση των φυσικών και πολιτειακών πόρων της περιοχής μας.

Η Νομαρχιακής Αυτοδιοίκηση Ηλείας στα πλαίσια της γενικότερης στρατηγικής για την αξιοποίηση, παρουσίαση και προβολή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και για την ανάδειξη των τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους του Νομού υπέβαλε στο Leader II σε συνεργασία με τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ και την τεχνική στήριξη της Ηλειακής Α.Ε. ένα πρόγραμμα παρεμβάσεων σε μνημεία του Νομού με στόχο την ανάδειξη και την αξιοποίησή τους.

Μια άλλη ενέργεια ενίσχυσης, αξιοποίησης και αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος που αξίζει να σημειωθεί είναι και ο καθαρισμός των ακτών του Νομού Ηλείας. Πραγματικά θεωρείται ένας χαρισματικός Νομός που βρέχεται σε όλη τη δυτική του πλευρά από το Ιόνιο πέλαγος.

Ο καθαρισμός των ακτών θεωρείται επιβεβλημένος προκειμένου να προστατευθεί το περιβάλλον και να συντηρηθεί η φυσική ομορφιά των ακτών. Για το λόγο αυτό η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας προμηθεύτηκε ειδικά μηχανήματα καθαρισμού των ακτών.

Η προμήθεια των μηχανημάτων έγινε με την χρηματοδότηση του ΥΠΕΧΩΔΕ από το πρόγραμμα ΕΠΠΡ.

Θα ήταν σκόπιμο να αναφέρουμε λίγα λόγια για την Ηλειακή Α.Ε. και τον ρόλο που διαδραματίζει την ανάπτυξη του νομού Ηλείας.

Η Ηλειακή Α.Ε. λειτουργεί βασιζόμενη στην εμπειρία των μόνιμων στελεχών της και την στήριξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και έχει ήδη ενταχθεί στα εξής προγράμματα.

1. Πρόγραμμα καθαρισμού, Η Ηλειακή Α.Ε. είναι φορέας διαχείρισης και εκπόνησης απαραίτητων μελετών οργάνωσης του έργου. Σήμερα σύμφωνα με την προγραμματική σύμβαση η Ηλειακή Α.Ε. εκτελεί το πρόγραμμα καθαρισμού
2. Πρόγραμμα διαχείρισης και προστασίας του Κυπαρισσιακού Κόλπου.
Η Ηλειακή έχει υπογράψει προγραμματική σύμβαση με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας και το ΥΠΕΧΩΔΕ για την διαχείριση του προγράμματος της Ε.Ε. (ΕΠΠΕΡ - NATURA 2000)

3. Το πρόγραμμα Αγροτουρισμού. Η Ηλειακή Α.Ε. συντάζει για λογαριασμό των Συμβουλιών περιοχής 7^{ης} και 8^{ης} εδαφικής περιφέρειας, ολοκληρωμένο σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης για την ένταξή τους στο ΠΕΠ. Στην συνέχεια η Ηλειακή Α.Ε. παρείχε τεχνική στήριξη στους φορείς και στους ιδιώτες με αποτέλεσμα σήμερα οι πόροι προγράμματος να έχουν κατανεμηθεί στο 100% και να ξεκινά σήμερα μια σημαντική αγροτουριστική υποδομή στην Ορεινή Ηλεία.
4. Οργάνωση, συμμετοχής της Ν.Α. Ηλείας στην διεθνή έκθεση δεσαλλονικής. Η Ηλειακή Α.Ε. ανέλαβε την τοποθέτηση περιπτέρου στην Θεσσαλονίκη (Νοέμβριος 1996 και 1997) και οργάνωσε γενικότερα την συμμετοχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στην Τουριστική έκθεση (σύμβαση με Ν.Α. Ηλείας).
5. Οργάνωση συμμετοχής της Ν.Α. Ηλείας στην ΔΕΤΡΟΠ (Διεθνή έκθεση τροφίμων και ποτών στην Θεσσαλονίκη - Μάιος '97).
6. Σύνταξη Σχεδίου για ένταξη της περιοχής Κυλλήνης στις Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ)
7. Σύνταξη σχεδίου ένταξης στο Natura 2000. Η πρόταση είχε ως αποτέλεσμα την ένταξη στο πρόγραμμα προστασίας και διαχείρισης του κόλπου Κυπαρρυσίας και στην υπογραφή προγραμματικής σύμβασης
8. Σύνταξη φακέλου για τη συμμετοχή της Ν.Α. Ηλείας και της Ηλειακής Α.Ε. στους ενδιάμεσους φορείς για την διαχείριση προγραμμάτων και πρωτοβουλιών των ΜΜΕ.

1.3. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ Κ. Θ. ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟ - ΒΟΗΘΟ ΝΟΜΑΡΧΗ

Η συνέντευξη με τον κ. Γαλιατσάτο έγινε στις 26 Αυγούστου 1998.

Στην ερώτηση που έγινε για το ποια είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο νέος αυτός δεσμός, μας απάντησε:

«Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ν.Α. κυρίως έχουν να κάνουν με το γεγονός ότι πρόκειται για ένα δεσμό καινούργιο και ως εκ τούτου κάποια πράγματα για πρώτη φορά αντιμετωπίζονται κάποια πράγματα για πρώτη φορά εφαρμόζονται, και αποδείχθηκε στα τέσσερα χρόνια λειτουργίας της αρκετά δύσκολη η μεταφορά των κρατικών αρμοδιοτήτων και η εξυπηρέτηση τους στη συνέχεια από υπηρεσίες οι οποίες πλέον δεν ελέγχονται άμεσα από τα υπουργεία και τον κρατικό μηχανισμό.

Μπορώ να πω ότι αυτό έχει να κάνει και με τη νοοτροπία του υπαλληλικού προσωπικού που δεν είναι εύκολο να αντιληφθεί από τη μια μέρα στην άλλη ότι άλλαξε ως πούμε το «αφεντικό». Δεν είναι τώρα το υπουργείο το «αφεντικό» αλλά είναι ο νομάρχης ο οποίος έχει εκλεγεί από την ελληνική κοινωνία. Είναι κάποια πράγματα που είτε το θέλουμε είτε όχι, μόνο μέσα από τη ζωή και το πέρασμα του χρόνου μπορούν να σταθεροποιούνται και να αρχίσουν να αποδίδουν.

Αυτή είναι μια γενική τοποθέτηση

Η αλήθεια είναι ότι είχαμε προβλήματα με τη νομοθεσία η οποία διέπει τη Ν.Α., δηλ. ο νόμος ο αρχικός, ο γεννήτορας νόμος όπως λέμε - 2218/94 - άλλαξε αρκετές φορές και τελικώς αυτό το μόρφωμα που προέβλεπε ο 2218/94 και για το οποίο γύφισε ο κόσμος για να βγάλει Νομάρχη και Νομαρχιακό Συμβούλιο, όταν άρχισε να εφαρμόζεται από 1.1.95, παρουσίαζε μια διαφορετική εικόνα. Οι αμέσως επόμενοι νόμοι, αφαίρεσαν αυτομάτως αρμοδιότητες δηλ. η κοινωνία ήξερε όταν γύφιζε Νομάρχη στην αρχή, ότι ήταν Νομάρχης για όλες τις υποθέσεις μετά έμαθε ότι δεν είναι υπεύθυνος για τα δασικά, δεν είναι για τα γυμναστήρια, δεν είναι για τα νοσοκομεία, και πάει λέγοντας.

Το λέω αυτό για να φανεί ότι η ίδια η κυβέρνηση δεν είχε σταθερό προσανατολισμό όσον αφορά το πως ήθελε τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση που γύφισε η βουλή. Υπήρξε λοιπόν ένα πρόβλημα μεγάλο το οποίο εξακολουθεί να υπάρχει μέχρι και σήμερα και είναι το πρόβλημα της νομοθετικής κάλυψης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Υπάρχει λοιπόν πρόβλημα αρμοδιοτήτων, πρόβλημα οικονομικής αυτοτέλειας και πρόβλημα προσωπικού.

Όσον αφορά τις αρμοδιότητες, φάνηκε ότι υπάρχει μια σκληρή αντιπαράθεση μεταξύ ενός κεντρικού κρατικού μηχανισμού, ο οποίος δεν θέλει να αποδώσει αρμοδιότητες, δεν θέλει δηλ. να αποποιηθεί αρμοδιοτήτων τις οποίες θα ασκήσουν άλλοι, αλλά θέλει να κρατάει ένα ασφυκτικό έλεγχο, ένα συγκεντρωτικό έλεγχο ο οποίος

αυτομάτως του δίνει και την εξουσία. Αυτά είναι ανθρώπινα αλλά είναι και κάπου η λειτουργία ενός γραφειοκρατικού μηχανισμού, ο οποίος δεν μπορεί από τη μια μέρα στην άλλη να αποδεχθεί ότι οι αρμοδιότητες που ασκεί θα ασκούνται σε τοπικό επίπεδο. Από την άλλη είναι και η πίεση μιας τοπικής κοινωνίας, είναι η πραγματικότητα, η σύγχρονη αντίληψη, που λέει ότι το κάθε πρόβλημα του πολίτη πρέπει να προσπαθούμε να λύνεται όσο δυνατό πιο κοντά στον πολίτη. Γίνεται λοιπόν μια διαπάλη, έτσι ας την κατανοήσουμε, όμως αυτή η διαπάλη δυσκολεύει και δυσκόλεψε στα τέσσερα αυτά χρόνια, την παρουσία του δεσμού και την απάντηση που μπορεί ο ίδιος ο δεσμός να δώσει στα προβλήματα και τι πρόσωπο θα παρουσιάσει στην κοινωνία.

Θα σας πω το εξής: Πολλές φορές για προβλήματα ας πούμε του νοσοκομείου που είναι προβλήματα που παρουσιάζονται πολύ συχνά (ασθενοφόρα, λειτουργία, εφημερίες) οι πολίτες που διαμαρτύρονται στο νοσοκομείο, αμέσως όταν δεν βρίσκουν μια απάντηση στο πρόβλημά τους, έρχονται στο Νομάρχη.

Οι πολίτες «πέφτουν από τα σύννεφα». Όταν τους λέμε ότι δεν έχουμε αρμοδιότητα να επιβάλλουμε σε κανέναν τίποτα, διότι έχουν την εικόνα ενός Νομάρχη ο οποίος εν πάσει περίπτωση γι' αυτόν τον τόπο πρέπει να έχει μια γενική ευθύνη και ξαφνικά ανακαλύπτει ότι είναι ένας Νομάρχης ο οποίος είναι για τα μισά προβλήματα.

Ένα θέμα λοιπόν είναι οι αρμοδιότητες που είναι μια ιστορία που συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Δεν έχει αλλάξει αυτό το καθεστώς στα

βασικά ζητήματα, δηλ. ακόμα και σήμερα το νοσοκομείο, τα Ν.Π.Δ.Δ. (γυμναστήρια, λιμενικό ταμείο) εξακολουθούν να μην ανήκουν στη Ν.Α.

Το δεύτερο θέμα έχει να κάνει με τους πόρους. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση επιχορηγείται όλα αυτά τα χρόνια από τον κρατικό προϋπολογισμό. Αυτό έχει τις συνέπειες του, διότι πρόκειται για μια πολιτική η οποία εμποδίζει ουσιαστικά τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση να προγραμματίζει με βάση τις ανάγκες της, καθορίζει το επίπεδο λειτουργίας της καθώς και τις δράσεις που μπορεί να κάνει. Πρόκειται λοιπόν για μια πολιτική που στερεί τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση από μια πολιτική αναπτυξιακού χαρακτήρα την περιόρισε σε διαχειριστή. Έτσι δεν μπόρεσε να αναδείξει τι αξίζει.

Έτσι ο πολίτης δεν είδε ουσιαστικές διαφορές από τη Νομαρχία την παλιά από τη Νομαρχία την καινούργια.

Εδώ και λίγες μέρες κατατέθηκε στη βουλή ένα νομοσχέδιο το οποίο προωθεί τη μερική οικονομική αυτοτέλεια της Ν.Α. Είναι το νομοσχέδιο για τους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους. Αυτό είναι απάντηση σε ένα πάγιο αίτημα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, αλλά έρχεται κάπως αργά και κυρίως προεκλογικά λόγω πίεσης που ασκείται στην κυβέρνηση, και κυρίως δεν απαντά στο συνολικό αίτημα.

Είναι μια αρχή, έτσι μπορώ να την αποδεχτώ - που πάει να λύσει το πρόβλημα, γιατί πάλι εξακολουθεί ο προϋπολογισμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης να επιχορηγείται από τον κρατικό προϋπολογισμό, δεν

μπορεί να γίνει και διαφορετικά σε αυτό το σημείο γιατί η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση εκτελεί υποθέσεις του κράτους.

Το τρίτο πρόβλημα είναι το προσωπικό. Ιδιαίτερα οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις της περιφέρειας έχουν σοβαρές ελλείψεις σε προσωπικό με βάση τις ανάγκες που έχουν κατατεθεί σε οργανισμούς και κυρίως επιστημονικού προσωπικού. Αυτό, όπως καταλαβαίνετε εμποδίζει πάρα πολύ τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, να σταθεί μπροστά στις υποθέσεις, σε εκείνο το επίπεδο που πρέπει να σταθεί μπροστά στον πολίτη, να έχει άποψη που να είναι επιστημονικά τεκμηριωμένη, να έχει ανθρώπους με γνώσεις, ικανότητες που μπορούν να προωθήσουν προγράμματα και πολιτικές και γενικώς δεν μπορεί να ανταποκριθεί και σε φιλοδοξίες που μπορεί να έχει κάθε φορά ο Νομάρχης και το Νομαρχιακό Συμβούλιο».

- Στην ερώτηση για το ποια πρέπει να είναι η σχέση μεταξύ κεντρικής εξουσίας και νομαρχιακής αυτοδιοίκησης μας απάντησε:

«Για μας το κάθε Υπουργείο σήμερα πρέπει να παίζει επιτελικό ρόλο, πρέπει να καθορίζει μια πολιτική με βάση την υπάρχουσα κυβέρνηση. Σήμερα είναι η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ και έχει την τάδε άποψη για τα θέματα περιβάλλοντος. Το ΥΠΕ.ΧΩ.ΔΕ πρέπει να καθορίσει την πολιτική που θέλει να εφαρμόσει στο θέμα των αυθαιρέτων, στο θέμα ρύπανσης περιβάλλοντος, στο θέμα των βιολογικών καθαρισμών κτλ, επιτελικά, και από εκεί και μετά θα μεταφέρει αυτές τις αρμοδιότητες

στην περιφέρεια που έχει και τη δυνατότητα να τις ασκήσει αποτελεσματικότερα.

Και η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση είναι αυτή που θα αναλάβει να υλοποιήσει αυτήν την πολιτική στα πλαίσια του δικού της χώρου. Εμείς, δηλαδή, από ένα Υπουργείο δεν ζητάμε πια να έχει την ευθύνη να μας εγκρίνει αν θα φτιάξουμε π.χ. το λιμάνι του πόρου ή όχι - διότι σήμερα το Υπουργείο εμπλέκεται σε τέτοια θέματα δηλαδή για να εκτελέσουμε ένα έργο λιμενικό πρέπει να πάρει η σχετική μελέτη δεκαεπτά εγκρίσεις από υπηρεσίες εκτός Κεφαλονιάς. Τότε τι πολιτική κάνουμε; Βάζεις την πολιτική, καθορίζεις τη στρατηγική σου και στη συνέχεια Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και περιφέρεια Ιονίων που είναι η πιο εύκολη δυνατότητα συνεννόησης, καθορίζει αυτές τις δύο. Να πάρει τις αρμοδιότητες ο περιφερειάρχης, να έχει τις αρμοδιότητες ο Νομάρχης, το Νομαρχιακό Συμβούλιο για δευτερεύουσα ζητήματα δηλ., δεν θέλουμε να φτάνουμε στο Υπουργείο για να μας εγκρίνει ένα έργο.

Συνεπώς αυτή πρέπει να είναι η σχέση, δηλαδή πρέπει να υπάρξει μια πραγματική αποκέντρωση αρμοδιοτήτων με εμπιστοσύνη στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Τα Υπουργεία έχουν δείξει ότι όχι απλώς δεν εμπιστεύονται τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκησης, αλλά δεν θέλουν αρμοδιότητές τους να τις μεταφέρουν εκεί που πρέπει και αν δεν λειτουργήσουμε με αυτόν τον τρόπο, με τη βασική αρχή αντιμετώπισης προβλημάτων στον τόπο που παρουσιάζονται, θα συνεχίσουμε για πολλά θέματα να είμαστε συνεπώς σε μια γραφειοκρατική λογική η οποία είναι αδιέξοδο».

- Στην ερώτηση για το ποια πρέπει να είναι η σχέση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης, μας απάντησε:

«Με τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει να υπάρχει συνεργασία και συνεννόηση σε επίπεδο επιτελικό περισσότερο και προγραμματικό δηλαδή θα πρέπει να αποφύγουμε επικαλύψεις και συγκρούσεις σε πεδία κοινής δράσης, για παράδειγμα δεν μπορεί η Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση να επιλέγει έργα να τα εκτελέσει τα οποία βρίσκονται αποκλειστικά στη χωρική αρμοδιότητα ενός δήμου ενώ ο δήμος δεν το έχει εντάξει στο πρόγραμμά του και δεν το έχει στη λογική της ανάπτυξής του, γιατί τότε θα δημιουργούμε εντάσεις χωρίς λόγο. Είναι δηλαδή το σύνολο της προγραμματικής συνεννόησης που είναι απαραίτητο. Επίσης η Νομαρχιακής Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να είναι αποδέκτης όλων των προγραμματικών πολιτικών όλων των ΟΤΑ στο νομό, γιατί από αυτές τις προγραμματικές βγαίνει τελικά ένα πλαίσιο που δείχνει τελικά που θα πάει αυτός ο τόπος.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση που έχει μια ευθύνη συνολικότερη, ευρύτερη και τελικά είναι αυτή που είναι αρμόδια να πει αν η πολιτική ανάπτυξη του νομού θα μπορέσει να πάρει τη μια ή την άλλη κατεύθυνση πρέπει να είναι αποδέκτης όλων αυτών των απόψεων που υπάρχουν στους δήμους και τις κοινότητες και όχι να έχει τη δυνατότητα να «κόβει» ή να «ράβει» αλλά να μπορεί να συνδέτει.

Χρειάζεται δηλ. να λειτουργήσουν συνθετικά όργανα μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης σε επίπεδο προγραμματισμού, που να μπορούν τις διαφορές να τις αμβλύνουν.

Το σίγουρο είναι ότι δεν μπορούμε με πολιτική οξύτητας και αντιπαράθεσων μεταξύ των δύο δεσμών να προχωρήσουμε. Είναι σίγουρο ότι χρειάζεται συνεργασία, συνεννόηση και κριτήριο πρέπει να είναι κάθε φορά η προώθηση του τοπικού συμφέροντος.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

Στα τέσσερα πρώτα χρόνια λειτουργίας του Β΄ Βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο νομό Κεφαλληνίας πραγματοποιήθηκαν - και είναι σε εξέλιξη - σημαντικά έργα. Έργα που είναι αναγκαία για την ολοκλήρωση του σύγχρονου προσώπου του νομού.

Συγκεκριμένα:

Στον τομέα του τουρισμού

- Η Κεφαλονιά και η Ιθάκη συμμετείχε για πρώτη φορά οργανωμένα - με ολοκληρωμένο υλικό τουριστικής προβολής - σε όλες τις διεθνείς εκθέσεις τουρισμού στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Για το σκοπό αυτό δαπανήθηκαν 160 εκατ. Δρχ.
- Τα κάστρα του Αγίου Γεωργίου και της Άσσου εντάχθηκαν στο πρόγραμμα «Κάστρων περίπλους» του ΤΑΠ για την ολοκληρωμένη συντήρηση, ανάδειξη και προβολή τους.
- Ανοίχθηκαν δρόμοι που οδηγούν σε όλες τις ακτές του νησιού

- Κατασκευάστηκαν πλωτές εξέδρες σε όλα τα λιμανάκια και αγκυροβόλια της Κεφαλονιάς και της Ιθάκης για τη στάθμευση των τουριστικών σκαφών αναγυχής.

Στον τομέα της εκπαίδευσης

- Κατασκευάστηκαν 116 σχολικές αίθουσες σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, έργο που αντιμετώπισε οριστικά το πρόβλημα υποδομής της παιδείας στο νομό μας
- Η Βαλλιάνειος Επαγγελματική Σχολή, ανακατασκευάζεται και εκσυγχρονίζεται για να φιλοξενήσει το ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα του νομού

Στον τομέα του αθλητισμού:

- Κατασκευάστηκε κλειστό γυμναστήριο στο Ληξούρι
- Κατασκευάστηκε κολυμβητήριο στο Αργοστόλι

Στον τομέα της υγείας:

- Αγοράστηκε αξονικός τομογράφος για το Νομαρχιακό Νοσοκομείο
- Δημιουργία αγροτικών ιατρείων στην περιφέρεια για την αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων υγείας

Στον τομέα κοινωνικής πρόνοιας:

- Ξεκίνησε η κατασκευή του κέντρου Κοινωνικής Υποστήριξης και κατάρτισης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες

Στον τομέα του πολιτισμού:

- Συντελέστηκε έργο ανάδειξης της ιστορίας, προβολής της παράδοσης και αξιοποίησης της τοπικής πολιτιστικής δημιουργίας
- Παράλληλα ιδρύθηκε η «Αναπτυξιακή Εταιρεία Κεφαλονιάς - Ιθάκης».

Στην εταιρία συμμετέχουν η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων με ποσοστό 29,5%, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με ποσοστό 29,5%, ο Αγροτοβιομηχανικός Συνεταιρισμός Ρομπόλας με ποσοστό 25%, το Εμπορικό και Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Κεφαλονιάς - Ιθάκης με ποσοστό 1%.

Στόχος και άμεση ενέργεια στην οποία προέβη το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας μετά τη σύστασή του, ήταν να εγκρίνει τους όρους σύμβασης του προγράμματος LEADER που έχει καταρτίσει το Υπουργείο Γεωργίας. Έτσι αναμένεται να αρχίσει η προκήρυξη - εφαρμογή του προγράμματος στο νομό μας.

Τέλος το Διοικητικό Συμβούλιο στην πρώτη συνεδρίασή του, αποφάσισε να κατευθύνει τις ενέργειες του, ώστε η διαχείριση του εθνικού Δρυμού του Αίνου και η διαχείριση των Ενετικών Κάστρων να περιέλθουν στην αρμοδιότητα της Αναπτυξιακής Εταιρίας Κεφαλονιάς - Ιθάκης.

1.4. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Από την συζήτηση που είχαμε με τους εκπροσώπους της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης τόσο στον Ν. Κεφαλληνίας όσο και στον Ν. Ηλείας και από την έρευνα που πραγματοποιήσαμε στους παραπάνω νομούς προέκυαν τα εξής προβλήματα:

- Το πρώτο πρόβλημα που εμφανίστηκε ήταν αυτό των αρμοδιοτήτων. Παρά τη γενική διατύπωση των ιδρυτικών νόμων η κρατική διοίκηση δεν ανταποκρίθηκε με συλλογική ευθύνη, αλλά ανάλογα με την πολιτική ευαισθησία κάθε πολιτικού και τη δυνατότητα αντίστασης του, στις πιέσεις της κρατικής - υπαλληλικής γραφειοκρατίας. Η αδράνεια ενός διοικητικού κατεστημένου είναι δεδομένη. Στην περίπτωση όμως της Ν.Α. παρατηρούμε το φαινόμενο όχι μόνο να μην της μεταβιβάζονται αρμοδιότητες που της ανήκουν αλλά να αμφισβητούνται και εκείνες που ρητά ο νόμος έχει ήδη εκχωρήσει. Σταδιακά δε, παρατηρούμε την επαναφορά αρμοδιοτήτων της Ν.Α. στην κεντρική εξουσία με νομοθετικές ρυθμίσεις.
- Το δεύτερο πρόβλημα που σταδιακά γίνεται εντονότερο είναι η ανεπάρκεια του προσωπικού, και ειδικά καταρτισμένου επιστημονικά. Με τη δημοσίευση των Οργανισμών Εσωτερικής Λειτουργίας, το προσωπικό των Νομαρχιακών Υπηρεσιών που ανήκε στα διάφορα υπουργεία θεωρείται αποσπασμένο και προσφέρει τις υπηρεσίες του στην Ν.Α. Επίσης παρατηρούμε ότι υπάρχει δισταγμός και απροθυμία ένταξης στη Ν.Α. για τα

περισσότερα υπουργεία έχουν εξασφαλίσει επιδόματα ή υπερωρίες για το προσωπικό τους που δεν προβλέπονται για τη Ν.Α.

- Το τρίτο πρόβλημα είναι αυτό της οικονομικής αυτοτέλειας, και αυτό γιατί η Ν.Α. χρηματοδοτείται τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της από το κράτος, αφού δεν έχει ακόμα δικούς της δεσμοδετημένους πόρους. Δυστυχώς ενώ η Ν.Α. διανύει τον τελευταίο χρόνο θητείας της, ακόμα δεν έχει εξασφαλίσει δικούς της οικονομικούς πόρους. Βέβαια έχει κατατεθεί στη βουλή σχέδιο νόμου που αφορά την οικονομική της αυτοτέλεια αλλά ακόμα δεν έχει υψιστεί. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ν.Α με τρόπο και αποτελεσματικό και κοινωνικά αποδεκτό προϋποθέτει την ύπαρξη αυτοτελών πόρων.
- Τέλος, ένα βασικό πρόβλημα είναι οι οργανωτικές δυσλειτουργίες που όπως είναι φυσικό συνοδεύουν κάθε νέο δεσμό στην αρχή του. Τέτοιες είναι ο τρόπος εκτέλεσης του προϋπολογισμού, η συγκρότηση υπηρεσιακών συμβουλίων, οι διαδικασίες για την εκτέλεση έργων. Επίσης από την δημοσκόπηση που πραγματοποιήσαμε, συμπεράναμε ότι μέχρι σήμερα οι πολίτες δεν έχουν δει κάποια ουσιαστική διαφορά στη λειτουργία της Ν.Α. σε σχέση με την προηγούμενη λειτουργία της κρατικής Νομαρχίας, με αποτέλεσμα να δυσανασχετούν και να διαμαρτύρονται για το έργο της.

1.5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Μετά από μελέτη και ανάλυση των στοιχείων που συλλέξαμε τόσο από την έρευνα όσο και από την επαφή μας με φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης Β΄ Βαθμού καταλήγουμε και παραθέτουμε τις εξής προτάσεις:

1. Είναι αυτονόητο ότι για να μπορέσει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση να ανταποκριθεί στον αναπτυξιακό της ρόλο και την κοινωνική της αποστολή απαιτείται να έχει αναγκαία έσοδα:

Αυτά μπορεί να τα αποκτήσει με την ριζική μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος και την απόκτηση φορολογικής εξουσίας και μηχανισμών ελέγχου και είσπραξης στα πλαίσια ενός ενιαίου δημοσιονομικού συστήματος καθώς επίσης και την δεσμοδέτηση κεντρικών αυτοτελών πόρων για να λειτουργήσουν οι Ν.Α από την νέα τετραετία με δικούς τους προϋπολογισμούς.

Επιπλέον με την διάθεση στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ενός σημαντικού ποσοστού από τους πόρους που προέρχονται από τα κρατικά λαχεία, τους αρχαιολογικούς χώρους, λιμάνια κτλ.

Την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας η οποία πρέπει να μεταβιβαστεί στην τοπική και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Τον σχεδιασμό και την υλοποίηση από τις Ν.Α προγραμμάτων του 2^{ου} Κ.Π.Σ. που αφορούν την περιφερειακή και την τοπική ανάπτυξη.

2. Επίσης προκειμένου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της απέναντι στους πολίτες, στην καλή λειτουργία του φορέα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης χρειάζεται αναβάθμιση του ανθρωπίνου δυναμικού - υπηρεσίες Ν.Α. - εργαζόμενοι.

α) Για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των εργαζομένων στη Ν.Α. απαιτείται:

i) Η πλήρης διασφάλιση των μισθολογικών, ασφαλιστικών, συνταξοδοτικών και λοιπών δικαιωμάτων των εργαζομένων στις Ν.Α.

ii) Η εξασφάλιση της υπηρεσιακής τους εξέλιξης

iii) Η ολοκλήρωση των μετατάξεων

iv) Η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός της κτιριακής και υλικοτεχνικής υποδομής (Διοικητήρια, μηχανολογικός εξοπλισμός, μηχανοργάνωση).

v) Την προσαρμογή των προγραμμάτων και των πρωτοβουλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κατευθύνσεις που η Ν.Α έχει καταλήξει στο Νομό μέσα από τα Αναπτυξιακά Συνέδρια

vi) Την άμεση υλοποίηση μέρους του προγράμματος «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ» από την Ν.Α.

vii) Την άμεση στελέχωση των Ν.Α. ιδιαίτερα με εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό.

β) Υπηρεσίες Ν.Α.

Οι υπηρεσίες της Ν.Α. επιβάλλεται να βελτιωθούν με την σύνταξη ΝΕΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ώστε:

i) Να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες των εργαζομένων με την ανάπτυξη κλίματος συνεργασίας και εμπιστοσύνης.

ii) Να ελαχιστοποιηθεί ο χρόνος φυσικής παρουσίας του πολίτη στις υπηρεσίες με την ελαχιστοποίηση του χρόνου διεκπαιρώσεως των υποθέσεων.

iii) Να αποκεντρωθούν οι υπηρεσίες της Ν.Α. στην ύπαιθρο.

3. Όσον αφορά το πρόβλημα των αρμοδιοτήτων πιστεύουμε ότι με προεδρικά διατάγματα πρέπει να δοθούν οι αρμοδιότητες που αφαιρέθηκαν με κατά καιρούς διατάξεις, καθώς επίσης και να αποσαφηνιστεί το πεδίο ευθύνης κυβέρνησης - περιφέρειας και Τ.Α. 1^{ου} και 2^{ου} βαθμού. Γιατί με τους νέους δεσμούς τους πολλούς φορείς και τα πολλά όργανα οι πολίτες δικαιολογημένα δυσανασχετούν.

1.6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ν.Α. διανύει τα πρώτα της βήματα. Είναι θα λέγαμε ακόμη στην Βρεφική της ηλικία, στα πρώτα χρόνια λειτουργίας της και έχει να διανύσει ακόμη πολύ δρόμο. Η αρχή είναι πολύ δύσκολη, δημιουργήθηκε ένας δεσμός κάτω από δύσκολες οικονομικές συνθήκες για τη χώρα μας και όπως γνωρίζουμε οι νέοι δεσμοί δέλουν πόρους για να μπορέσουν να αναπτυχθούν ευκολότερα.

Η Ν.Α. είναι ένα μεγάλο βήμα μεταρρύθμισης και η αποκέντρωση των εξουσιών από το κράτος προς την περιφέρεια επιτακτική ανάγκη. Ο βασικός κανόνας είναι ο εξής: ο πολίτης πρέπει να εξυπηρετείται από τα όργανα που εκείνος διαλέγει για να λύνουν τα τοπικά προβλήματα στον τόπο που ζει. Οι αποφάσεις για τα τοπικά προβλήματα δεν πρέπει να παίρνονται από την κεντρική διοίκηση. Η κυβέρνηση λοιπόν καθιέρωσε το δεσμό της Ν.Α από την ανάγκη για αποκέντρωση. Υπάρχουν όμως πολλές δυσκολίες.

Με σταθερό βήμα η Ν.Α οφείλει

1. Να αναδείξει τον αυτοδιοικητικό και αναπτυξιακό της ρόλο

 - με την ανάδειξη καινοτόμων πρωτοβουλιών σε όλους τους τομείς (υγεία, παιδεία, πρόνοια, αθλητισμό, πολιτισμό, ποιότητα ζωής, περιβάλλον)
 - με την εκπόνηση Νομαρχιακών αναπτυξιακών προγραμμάτων σε συνεργασία με τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ και κοινωνικούς φορείς

- Την ανάπτυξη της συνεργασίας με τους φορείς της πολιτείας (κοινοβούλιο, περιφέρεια, πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση)
- Την ενεργοποίηση των πολιτών μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες και ενημερωτικές πρωτοβουλίες

2. Να υπερβεί την παραδοσιακή διαχειριστική λογική της κρατικής Νομαρχίας με την αναζήτηση πόρων από τα επιχειρησιακά προγράμματα των υπουργείων, τις κοινοτικές πρωτοβουλίες και την αξιοποίηση τοπικών πόρων ανταποδοτικού χαρακτήρα στα πλαίσια μιας ενιαίας πολιτικής.

3. Να προετοιμάσει και να επιδιώξει μέσα στα πλαίσια μιας ευρύτερης διοικητικής μεταρρύθμισης την δεσμοδέτηση του καταστατικού χάρτη αυτοδιοίκησης, με τον οποίο θα εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες κάθε βαθμού στη βάση της αρχής της επικουρικότητας και του τεκμηρίου επικουρικότητας. Θα αναμορφώνεται ο 1622/86 με την αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων διαφόρων επιπέδων του δημοκρατικού προγραμματισμού, ύστερα από επιστημονική μελέτη

4. Να απαιτήσει

α. τη συνταγματική κατοχύρωση του δεσμού της Ν.Α.

β. την έκδοση όλων των προεδρικών διαταγμάτων που προβλέπονται από τον 2218/94 και την κατάργηση όλων των διατάξεων που αφαιρέσαν αρμοδιότητες από την Ν.Α.

γ. την άμεση δεσμοδέτηση πόρων και αρμοδιοτήτων προγραμματικού κυρίως χαρακτήρα για τις διευρυμένες Ν.Α. οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν τον πρόδρομο στην προοπτική διεύρυνσης των ορίων των Ν.Α.

δ. τη συμμετοχή εκπροσώπων του Ν.Σ. στα περιφερειακά συμβούλια όλων των περιφερειών

ε. τη δεσμοδέτηση κεντρικών αυτοτελών πόρων

στ. τη πρόσληψη ειδικευμένου υπαλληλικού προσωπικού

Όπως καταλαβαίνουμε τίποτε δεν είναι εύκολο. Αξίζει όμως η Ν.Α να αγωνιστεί για να κατακτήσει τις δεσμικές μεταρρυθμίσεις που θα επιτρέψουν την διαμόρφωση του οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Ενημέρωση για τις αρμοδιότητες της Ν.Α στον Ν. Κεφαλληνίας

Πολύ ενημερωμένοι	4%
Αρκετά ενημερωμένοι	16%
Λίγο ενημερωμένοι	32%
Καθόλου ενημερωμένοι	48%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

	Πολύ ή αρκετά ενημερωμένοι για τις αρμοδιότητες της Ν.Α.	Λίγο ενημερωμένοι για τις αρμοδιότητες της Ν.Α.	Καθόλου Ενημερωμένοι
Φύλο			
Ανδρας	20%	38%	42%
Γυναίκα	12%	37%	51%
Ηλικία			
18-30	9%	40%	51%
31-45	14%	41%	46%
46-60	15%	35%	50%
60 και άνω	11%	36%	53%
Μορφωτικό επίπεδο			
Δημοτικό	12%	31%	57%
Γυμνάσιο/ Λύκειο	18%	36%	46%
Ανώτατη / Ανωτέρα	27%	37%	36%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Ενημέρωση για τις αρμοδιότητες της Ν.Α. στον Ν. Ηλείας

Πολύ ενημερωμένοι	3%
Αρκετά ενημερωμένοι	12%
Λίγος ενημερωμένοι	34%
Καθόλου ενημερωμένοι	51%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

	Πολύ ή αρκετά ενημερωμένοι για αρμοδιότητες της Ν.Α.	Λίγο ενημερωμένοι για αρμοδιότητες της Ν.Α.	Καθόλου ενημερωμένοι
Φύλο			
Ανδρας	19%	35%	46%
Γυναίκα	11%	33%	56%
Ηλικία			
18-30	5%	36%	59%
31-45	16%	35%	49%
46-60	17%	33%	50%
60 και άνω	9%	36%	55%
Επίπεδο μορφωτικό			
Δημοτικό	11%	29%	60%
Λύκειο	13%	35%	52%
Ανώτατη / Ανώτερη	22%	39%	39%
Τόπος κατοικίας			
Πόλεις	17%	38%	45%
Περιοχές	12%	42%	46%

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΙΒΑΙΟΘΗΚΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Πόσο συχνά έρχονται σε επαφή με τη νομαρχία στο Ν. Κεφαλληνίας

	Συχνά	Σπάνια	Ποτέ
Φύλο			
Ανδρας	11%	21%	68%
Γυναίκα	6%	22%	72%
Ηλικία			
18-30	9%	27%	64%
31-45	15%	23%	62%
46-60	8%	25%	66%
60 και άνω	6%	22%	71%
Μορφωτικό επίπεδο			
Δημοτικό	6%	13%	81%
Γυμν/ Λύκειο	9%	27%	63%
Ανωτέρα / Ανωτάτη	19%	29%	52%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Πόσο συχνά έρχονται σε επαφή με την νομαρχία στο Ν. Ηλείας

	ΣΥΧΝΑ	ΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΤΕ
Φύλο			
Ανδρας	12%	22%	66%
Γυναίκα	8%	19%	73%
Ηλικία			
18-30 ετών	12%	28%	60%
31-45	18%	23%	57%
46-60	9%	22%	69%
60 και άνω	4%	14%	82%
Μορφωτικό επίπεδο			
Δημοτικό	6%	15%	79%
Λύκειο	12%	24%	74%
Ανώτατη / Ανώτερη	22%	27%	51%
Τόπος κατοικίας			
Πόλεις	14%	25%	61%
Αγροτικές περιοχές	8%	21%	71%

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

**ΒΑΣΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΚΛΕΓΜΕΝΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ Ν.
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ**

Να πραγματοποιήσει ορισμένα σημαντικά έργα που αφορούν όλο τον νομό	37%
Να βοηθήσει τους δήμους να πραγματοποιήσουν τα προγραμματισμένα έργα	63%

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

**ΒΑΣΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΚΛΕΓΜΕΝΗΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ Ν. ΗΛΕΙΑΣ**

Να πραγματοποιήσει ορισμένα σημαντικά έργα που αφορούν το νομό	39%
Να βοηθήσει τους δήμους / κοινότητες να πραγματοποιήσουν τα προγραμματισμένα έργα	61%

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Ποιος νομίζετε ότι έχει αρμοδιότητα στους παρακάτω τομείς, στον Ν.

Κεφαλληνίας

	ΔΗΜΑΡΧΟΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ	ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
Συγκοινωνίες	14%	51%	8%	27%
Καθαριότητα	84%	8%	2%	6%
Λειτουργία δημ. Υπηρεσιών	6%	28%	17%	49%
Τήρηση Δημόσιας τάξης	11%	20%	8%	61%
Ύδρευση	72%	12%	4%	12%
Καταπολέμη ση ανεργίας	6%	9%	4%	81%
Τουριστική ανάπτυξη	15%	21%	6%	58%
Αθλητ./πολιτ δραστηριότητ ες	42%	22%	6%	30%
Ανάπτυξη τοπι-κής παραγωγής και επιχ.	30%	40%	12%	18%

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Ποιος νομίζετε ότι έχει αρμοδιότητα στους παρακάτω τομείς στον Ν. Ηλείας

	ΔΗΜΑΡΧΟΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ	ΠΕΡ/ΧΗΣ	ΚΥΒ/ΣΗ
Συγκοινωνίες	8%	44%	8%	40%
Καθαριότητα	92%	6%	2%	-
Λειτουργία δημ. Υπηρεσιών	9%	28%	13%	50%
Τήρηση Δημόσιας τάξης	6%	14%	8%	72%
Ύδρευση	75%	14%	2%	9%
Καταπολέμηση ανεργίας	3%			
Τουριστική ανάπτυξη	15%	21%	8%	56%
Αθλητ./πολιτ δραστηριότητες	29%	35%	31%	4%
Ανάπτυξη τοπικής παραγωγής και επιχ.	31%	45%	5%	19%

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

Εμπιστοσύνη για την επίλυση τοπικών προβλημάτων Ν. Κεφαλληνίας

ΔΗΜΑΡΧΟΣ	49%
ΝΟΜΑΡΧΗΣ	13%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ	1%
ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	5%

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

Εμπιστοσύνη για την επίλυση τοπικών προβλημάτων Ν. Ηλείας

Δήμαρχος	54%
Νομάρχης	15%
Περιφερειάρχης	2%
Κυβέρνηση	3%
Κανένας	26%

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

Βοήθεια του κράτους στην εκλεγμένη νομαρχία Ν. Κεφαλληνίας

ΠΟΛΥ	6%
ΑΡΚΕΤΗ	17%
ΛΙΓΟ	37%
ΚΑΘΟΛΟΥ	12%
Δ.Γ.	28%

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

Βοήθεια του κράτους στην εκλεγμένη νομαρχία Ν. Ηλείας

Πολύ	4%
Αρκετά	19%
Λίγο	36%
Καθόλου	14%
Δεν γνωρίζω	27%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. ΦΥΛΟ

- ΑΝΤΡΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑ

2. ΗΛΙΚΙΑ :

3. ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΥΚΕΙΟ
 ΑΝΩΤΕΡΑ ΑΝΩΤΑΤΗ

4. ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

5. ΕΙΣΤΕ ΕΝΗΜΕΡΩΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ;

- ΠΟΛΥ ΑΡΚΕΤΑ ΛΙΓΟ ΚΑΘΟΛΟΥ

6. ΠΟΣΟ ΣΥΧΝΑ ΕΡΧΕΣΤΕ ΣΕ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
ΤΗΣ Ν.Α.;

- ΣΥΧΝΑ ΣΠΑΝΙΑ ΠΟΤΕ

7. ΠΟΙΑ ΝΟΜΙΖΕΤΕ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΒΑΣΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΗ;

- Να πραγματοποιήσει ορισμένα σημαντικά έργα που αφορούν το νομό;
- Να βοηθήσει τους Δήμους να πραγματοποιήσουν τα προγραμματισμένα έργα;

8. ΠΟΙΟΣ ΝΟΜΙΖΕΤΕ ΟΤΙ ΕΧΕΙ ΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ;

	ΔΗΜ/ΧΟΣ	ΝΟΜ/ΧΗΣ	ΠΕΡΙΦΕΡ/ΧΗΣ	ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
Συγκοινωνίες				
Καθαριότητα				
Λειτουργία δημ. Υπηρεσιών				
Προστασία περιβάλλοντος				
Τήρηση Δημόσιας τάξης				
Ύδρευση				
Καταπολέμηση ανεργίας				
Τουριστική ανάπτυξη				
Αθλητ./πολιτ δραστηριότητες				
Ανάπτυξη τοπι-κής παραγωγής και επιχ.				

9. ΠΟΙΟΝ ΕΜΠΙΣΤΕΥΕΣΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ;

☐ ΔΗΜΑΡΧΟΣ	☐ ΝΟΜΑΡΧΗΣ
☐ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ	☐ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ
☐ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	☐ ΚΑΝΕΝΑΝ

12. ΠΟΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΑΣ ΑΝΗΣΥΧΟΥΝ ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ Ν.Α.;

13. ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Η ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ:

☐ ΠΟΛΥ	☐ ΑΡΚΕΤΗ	☐ ΛΙΓΗ
☐ ΚΑΘΟΛΟΥ	☐ ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ	

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Κομνηνός - Χλέπας Νικόλαος, «Η πολυβάθμια αυτοδιοίκηση - θεωρητικές αναζητήσεις και δεσμικές μεταμορφώσεις, εκδόσεις Αντ. Ν. Σακούλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1994.
2. Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, εκδόσεις ΕΕΤΑΑ, Αθήνα 1996
3. Μελέτες και πορίσματα ειδικών από την Ελλάδα και το εξωτερικό «Τοπική Αυτοδιοίκηση - Μια σύγχρονη Ευρωπαϊκή έκφραση», εκδόσεις Ταμασσός, Αθήνα 1983
4. Συλλογή ενημερωτικού υλικού για την Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια των Μελετών οργάνωσης που εκπονεί η ΠΕΤΑ για λογαριασμό των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.
5. Τάτσου Ν. «Οι κρατικές επιχορηγήσεις προς την Τ.Π. - Επιστημονικές Μελέτες, Εκδόσεις ΕΕΤΑΑ, Αθήνα 1988
6. Τσενές Ηλίας «Τοπική Αυτοδιοίκηση: Θεωρία και Πράξη» Εκδόσεις Φοίβος, Αθήνα 1986
7. «Η αποκέντρωση στην Ελλάδα και τη Γαλλία» Νομαρχιακά Νέα, Τεύχος 2, σελ. 15-18
8. «Θεσμικές προτάσεις για να σταματήσει η αφαίμαξη αρμοδιοτήτων» Νομαρχιακά Νέα Τεύχος 3, σελ. 32.
9. «Οικονομικά Ν.Α.: Ώρα μηδέν» Νομαρχιακά Νέα, Τεύχος 5, σελ. 2-3

10. «Ποια είναι η επιτροπή των περιφερειών» Νομαρχιακά Νέα, Τεύχος 5
σελ. 10.

